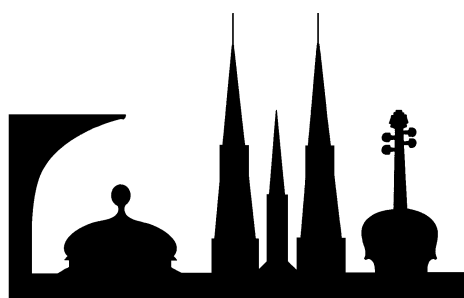

Den sociala sången

Unison sång i sociala relationer vid Uppsalas studentnationer

Jonas Håll

C-uppsats 2017
Institutionen för musikvetenskap
Uppsala universitet

Den sociala sången

Unison sång i sociala relationer vid Uppsalas studentnationer

Jonas Håll

Institutionen för musikvetenskap
Uppsala universitet
C-uppsats ht 2016
Handledare: Maria Schildt

Sammandrag

Jonas Håll: *Den sociala sången: Unison sång i sociala relationer vid Uppsalas studentnationer*. Uppsala Universitet: institutionen för musikvetenskap, 15 hp, 2017.

En stark tradition vid Uppsalas studentnationer är att hålla så kallade sittningar, det vill säga sittande middagar. På dessa sittningar har den unisona sången en stark ställning. I det här arbetet har jag utfört deltagarobservationer på tre olika sittningar vid tre olika studentnationer. Detta i syfte att öka kunskapen om den unisona sångens roll i sociala relationer. Genom att anlägga ett ANT-perspektiv (aktörs-nätverksteorin) har jag betraktat sången som en icke-mänsklig aktör bland de mänskliga aktörerna i ett nätverk där samtliga aktörer definieras av att de har agens, vilket innebär att de har en påverkande roll. Jag har sedan utifrån teoretiska utgångspunkter diskuterat kring aktörernas habitus och kapital. Min undersökning har visat att den unisona sångens roll utgör en central del i studenternas socialisationsprocess och hur den unisona sången och sittningsdeltagarna interagerar med varandra.

Tack till:

- Maria Schildt, min handledare, för god handledning genom arbetet.
- Ester Lebedinski Arfvidson, kursansvarig, för givande seminarier.
- Marco och Andreas, mina kursare, för återkoppling och nya infallsvinklar.
- Uplands nation, Värmlands nation och Östgöta nation för mycket trevliga sittningar.

Innehållsförteckning

Sammandrag	4
1 Inledning	6
1.1 Ämnesintroduktion.....	6
1.2 Syfte och frågeställningar	6
1.3 Metod och material.....	6
1.4 Tidigare forskning.....	9
1.5 Avgränsning.....	10
1.6 Disposition.....	10
2 Bakgrund.....	12
3 Observationsstudier.....	14
3.1 Sittning 1: Uplands nations landskapssexa	14
3.1.1 Observation.....	14
3.2 Sittning 2: Värmlands nations Ärtmiddag	19
3.2.1 Observation.....	19
3.3 Sittning 3: Östgöta nations gåsbal	22
3.3.1 Observation.....	22
4 Resultat.....	26
4.1 Sittningarna som aktör-nätverk.....	26
4.2 Habitus och kapital	27
4.3 Diskussion.....	28
5 Sammanfattning	35
Käll- och litteraturförteckning	37
Bilagor.....	40

1 Inledning

1.1 Ämnesintroduktion

De största studentföreningarna i Uppsala för studenter vid universitetet kallas för studentnationer, eller kort nationer. Dessa bedriver en omfattande verksamhet och drivs av studenter själva, vissa som tar studieuppehåll under en tidsperiod för att på heltid driva organisationerna. Verksamheten innefattar bland annat bibliotek, studieplatser, studentbostäder, lunch- och pubservering och nattklubbar. Det finns tretton nationer i Uppsala, alla är av varierande storlek och verksamheten skiljer sig åt något nationerna emellan. En nation utgörs av dess medlemmar, men samtliga har egna lokaler där det mesta av verksamheten tar plats. En sak alla nationer har gemensamt är att de anordnar så kallade sittningar där deltagarna sitter ner och äter och dricker. Till traditionen kring sittningar hör också att det sjungs sånger. Många av sångerna består av ny text skriven till en äldre melodi. Samtliga nationer har en gemensam kanon med sånger som är vanligt förekommande på sittningar, men en del sånger är också specifika för de olika nationerna. Alla nationer samlar sina sånger i sångböcker. Innehållet i sångböckerna består till stor del av enbart sångtexter. Melodinotation förekommer i vissa fall, men i många fall står melodin till originalsången angiven, i vissa sångböcker finns också tonart och startton angiven.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med det här arbetet är att öka kunskapen om den unisona sångens roll som icke-mänsklig aktör i relationerna mellan mänskliga aktörer. Detta görs genom att studera sångtraditioner och -konventioner förekommande på sittningar vid Uppsalas studentnationer. Jag kommer att utgå från följande frågeställningar:

- Vilken roll har den unisona sången i sociala relationer mellan sittningsdeltagarna?
- På vilket sätt interagerar sittningsdeltagarna och den unisona sången med varandra?

1.3 Metod och material

För att genomföra studien har jag använt mig av deltagarobservation som metod. Jag har deltagit i tre olika sittningar vid tre olika nationer. Detta för att få en spridning över de olika nationerna och kunna jämföra likartade eller olikartade tendenser. Genom att använda mig av deltagarobservation som metod har jag själv kunnat träda in i rollen som en aktör i de sociala relationer undersökningen ämnar belysa och på så sätt bli en del av det sociala nätverket i vilket

den unisona sången förekommer. Genom det samlade materialet från observationstillfällena har jag sedan undersökt den unisona sångens roll i sociala relationer och detta material har varit centralt för mitt arbete. Nationerna trycker egna sångböcker och jag har använt mig av dessa för att komplettera observationsstudierna och för att vidare belysa de sånger som sjungits under sittningarna. Sångböcker har utgivits i nationernas regi sedan 1910-talet och varje nation utkommer med en ny utgåva i princip varje decennium.¹ Den del av materialet som består av sångböcker har begränsats till de nationer som jag utfört mina deltagarobservationer på och även till de senaste utgåvorna av dessa. Utöver nationernas sångböcker har jag vänt mig till nationernas stadgar och hemsidor för att underbygga sådant som behöver förtydligas eller förklaras.

Jag själv är aktivt engagerad vid en av nationerna i Uppsala, Västmanlands-Dala nation, där jag både deltagit i (så även vid andra nationer) och arrangerat sittningar. Detta gör att jag har viss förförståelse och är väl införlivad i de traditioner och konventioner dels vid min egen nation men också i vad som gäller på en nationssittning generellt. För att i mina deltagarobservationer ha en så objektiv roll som möjligt har jag därför valt att delta i sittningar på andra nationer än den jag själv är aktiv vid där jag menar att det funnits en betydligt mindre risk att bli placerad bredvid människor i min egen bekantskapskrets och där de traditioner och konventioner i sittningarnas struktur skiljer sig något.

Det finns vissa nackdelar med deltagarobservation som bör lyftas fram redan i det här stadiet. Den egna rollen som observatör påverkar alltid omgivningen; ”också *observatören är observerad*”.² Detta innebär att observatören på flera sätt kan forma omgivningen och, i detta fall, påverka vilka sånger som tas upp eller hur det diskuteras kring dem. Exempelvis skulle sånger med opassande innehåll medvetet kunna strykas från den aktuella sittningens repertoar för att nationen inte ska framstå i dålig dager i en studentuppsats. Även sådana faktorer som hur observatören ser ut, dess kön och förförståelse för situationen påverkar den omgivning som observeras.³ Det har också varit nödvändigt att ta hänsyn till mig själv som aktör utifrån aktör-nätverksteorin (se nedan). Att på detta sätt komma nära sitt område och göra sig själv till en del av det samt uppleva det har en fördel i att det leder till ökad kunskap om området. En nackdel är däremot att det efteråt kan uppstå svårigheter med att analysera materialet ur ett utifrån-perspektiv. Jag anser dock att deltagarobservation är den metod som varit mest lämpad för att på bästa sätt skapa mitt material. Området är smalt och det finns en begränsad mängd tidigare forskning som inte är tillräcklig för att jag på annat sätt har kunnat bilda mig en uppfattning om hur en sittning vid en studentnation i Uppsala går till. Därför var det nödvändigt att jag skapade mitt eget material, och att själv uppleva forskningsområdet ser jag som övervägande positivt. Deltagarobservationer kan göras i olika utformningar och jag ska nedan redogöra för hur mina egna observationer har varit utformade.

---

¹ Christina Mattsson, *Från Helan till lilla Manasse: Den svenska snapsvisans historia*, (Stockholm, 2002), s. 131.

² Oscar Pripp och Magnus Öhlander, 'Observation', *Etnologiskt Fältarbete*, red. Lars Kaiser och Magnus Öhlander, s. 131.

³ Jfr Pripp och Öhlander, 'Observation', s. 124f.

Jag har utfört aktivitetsbaserade observationer. Detta innebär att de har riktat in sig på specifika aktiviteter, alltså sjungande vid studentsittningar, och det är kring dessa studien kretsar. Observationerna skulle i viss mån kunna tas för platsbaserade då hela observationen varit förlagd till specifika platser, det vill säga en viss lokal i respektive nationshus.⁴ Aktiviteten har dock utgjort det väsentliga då jag utfört flera observationer vid olika nationer och det är de mänskliga aktörernas relation till sången som icke-mänsklig aktör som varit det centrala. Min grad av deltagande har varit hög då jag inte stått vid sidan och enbart antecknat utan jag har själv deltagit i sittningarna som gäst och deltagit i sjungandet samt fört samtal med mina bordsgrannar.⁵

För att förstå sångens roll i sociala relationer har jag använt mig av aktör-nätverksteorin (ANT) som metodologiskt angreppssätt. Sociala relationer syftar här inte enbart till möten mellan människor, sociologen Bruno Latour skriver att "[...] social, for ANT, is the name of a type of momentary association which is characterized by the way it gathers together into new shapes".⁶ Dessa tillfälliga möten kan ske mellan mänskliga aktörer, men de kan också involvera icke-mänskliga aktörer. Om en icke-mänsklig aktör påverkar den sociala relationen mellan två mänskliga aktörer (eller två aktörer överhuvudtaget) så spelar den en viktig roll i nätverket.⁷ Nätverket ska i det här fallet förstås som det som sammanfogar aktörerna.⁸ Det går dock inte att redogöra för varenda aktör i nätverket, det skulle resultera i ett arbete av för stora proportioner. ANT gör det möjligt att avgränsa sig till de aktörer som är relevanta.⁹ Viktigt är att inte blanda ihop begreppet nätverk enligt Latours mening med ett nätverk i teknisk mening, exempelvis ett tunnelbanenätverk eller nätverk som består av gruppering människor i allmänhet.¹⁰ Det är istället att betrakta som en del av det metodologiska angreppssätt som är ANT: "Network is a concept, not a thing out there. It is a tool to help describe something, not what is being described".¹¹ Märk väl att termen aktör-nätverksteori till trots ska ANT inte ses som en teori utan "[...] a methodology that helps us to attenuate normative assumptions about our object of inquiry".¹²

Genom ANT har jag haft för avsikt att belysa relationen mellan de deltagande sittingsgästerna och sången för att få svar på mina frågeställningar. ANT har tidigare använts i musikforskningssammanhang, Benjamin Piekut förklarar varför musikvetenskaplig forskning bör ta hänsyn till utommusikaliska aspekter och hur ANT är tillämpligt för det ändamålet:

---

⁴ Pripp och Öhlander, 'Observation', s. 120.

⁵ Pripp och Öhlander, 'Observation', s. 123ff.

⁶ Bruno Latour, *Reassembling the Social: An Introduction to Actor-Network-Theory* (Oxford, 2005), s. 65.

⁷ Latour, *Reassembling the Social*, s. 70f.

⁸ Latour, *Reassembling the Social*, s. 179f.

⁹ Benjamin Piekut, 'Actor-Networks in Music History: Clarifications and Critiques', *Twentieth-Century Music*, 11/2 (2014) s. 210 <<http://music.cornell.edu/wordpress/wp-content/uploads/2014/08/Piekut-Actor-Networks-in-Music-History.pdf>> [hämtad 2016-11-07].

¹⁰ Latour, *Reassembling the Social*, s. 131.

¹¹ Latour, *Reassembling the Social*, s. 131.

¹² Piekut, 'Actor-Networks in Music History', s. 193.

Whatever music might be, it clearly relies on many things that are not music, and therefore we should conceive of it as of a set of relations among distinct materials and events that have been translated to work together.¹³

I det här arbetets fall innebär det att sångerna som sjöngs vid nationernas sittningar är beroende av andra aktörer som inte är sång och att alla dessa aktörer är sammanlänkade.

1.4 Tidigare forskning

Tidigare forskningsarbeten om unison sång på sittningar vid Uppsalas studentnationer har behandlat dess historia och hur de växt fram. Anna-Liv Jonsson menar i *De gamla gudar leva än: om Uppsala studentnationers sittningskultur* att sittningarna är själva kärnan i nationslivet och att sången är dess mest centrala ritual.¹⁴ I uppsatsen finns ett bakgrundsavsnitt som belyser grundandet av studentnationerna i Uppsala under 1600-talet och hur dess utveckling skett därefter. I detta avsnitt förklaras också hur sittningarna som vi känner dem idag växt fram.¹⁵ Det finns utförlig forskning kring körsången i Uppsalas studentmiljö under 1800-talet bland annat av Leif Jonsson i *Ljusets riddarvakt: 1800-talets studentsång utövad som offentlig samhällskonst*. Han belyser också översiktligt hur unison sång som framförandep Praxis under 1800-talets andra hälft fick större spridning i Sverige.¹⁶ Att detta var en av de faktorer som beredde vägen för den unisona sången på sittningar i början av 1900-talet behandlas i båda ovan nämnda arbeten.¹⁷ Studenternas sångtraditioner ur ett historiskt perspektiv behandlas också av Christina Mattsson i *Från belan till lilla manasse*. Dess huvudområde är dock inte studentsång; hon redogör för skål- och snapsvisor i ett bredare perspektiv.¹⁸ Det finns även studentuppsatser skrivna vid andra lärosäten om den unisona sången vid studiesociala organisationer. Förutom A. Jonssons masteruppsats finns en uppsats på C-nivå av Susanne Ohlsson om sångtraditioner på sittningar vid studentföreningar kopplade till Växjö universitet.¹⁹ Erik Nylander har skrivit en magisteruppsats med titeln ”*Ungdomens segrande tro*” – *Unison sång som social och kultiverande folkhögskolepraktik*.²⁰ I denna analyseras sångböcker vid Hålsjö folkhögskola från 1900-talets första hälft för att redogöra för unison sång bland folkhögskoleelever som identitetsskapande.

Mycket av det som tidigare skrivits om studentnationer är främst studentuppsatser,

---

¹³ Piekut, ‘Actor-Networks in Music History’, s. 192.

¹⁴ Anna-Liv Jonsson, *De gamla gudar leva än: om Uppsala studentnationers sittningskultur*, masteruppsats (Uppsala, 2014), s. 56.

¹⁵ Jonsson, *De gamla gudar leva än*, s. 9ff.

¹⁶ Leif Jonsson, *Ljusets riddarvakt: 1800-talets studentsång utövad som offentlig samhällskonst*, diss. (Uppsala, 1990), s. 348ff.

¹⁷ Jonsson, *Ljusets riddarvakt*, s. 184f.

¹⁸ Mattsson, *Från Helan till lilla Manasse*.

¹⁹ Susanne Ohlsson, *ÅÅÅÅÅÅÅÅ TEMPO!!: En studie kring studenter och dryckesvisor*, kandidatuppsats (Växjö, 2008).

²⁰ Erik Nylander, *Ungdomens segrande tro: Unison sång som social och kultiverande folkhögskolepraktik*, magisteruppsats (Umeå, 2008).

något som också påpekas av A. Jonsson, de flesta inom andra ämnesområden.²¹ Utöver dessa bör nämnas Lars Burmans *Vältaliga studenter: studentnationerna i Uppsala som retoriska miljöer 1663-2010* som redogör för hur nationerna fungerar som forum för studenterna att träna upp sin muntliga förmåga.²² Ulrika Widding skriver om studenternas studiesociala verksamheter vid svenska lärosäten och hur identitet konstrueras kring dessa i *Identitetsskapande i studentföreningen: Köns- och klasskonstruktioner i massuniversitetet*.²³ För vidare forskning om studentlivet i bredare perspektiv utanför nationerna finns Maria Zackariassons *Maktkamper och korridorsfester: En etnologisk studie av kulturella processer och gruppinteraktion i två studentkorridorer* att ta del av, vilken utgår från Zackariassons fältarbete i två studentkorridorer i Uppsala.²⁴ Flera av de tidigare ovan nämnda arbetena handlar om sång i sociala relationer och hur sången stärker en social gemenskap. Vad som inte finns i tidigare arbeten är ett angreppssätt där sången i sig betraktas som en aktör och hur sången står i direkt interaktion med de mänskliga aktörerna.

1.5 Avgränsning

Mina observationsstudier har jag valt att avgränsa till tre sittningar, med hänsyn till arbetets omfattning. Dessa har ägt rum vid tre olika nationer. Genom att få en spridning på sittningarna, både genom att ha valt sittningar av olika karaktär (se bakgrundsavsnittet) och vid olika nationer, har jag kunnat göra en bedömning av både lik- och olikartade tendenser.

Jag har inte gjort en omfattande analys av sångböckernas innehåll. Förekomsten av nationernas sångböcker är i uppsatsen ganska stor, men den är begränsad till sångböcker tillhörande de nationer där jag utfört deltagarobservationer. Referenser till sångböckernas innehåll sker främst i syfte att hänvisa till de sånger som sjungits under sittningarna. I de fall en sång sjungits under en deltagarobservation men inte finns i den aktuella nationens sångbok förekommer hänvisningar till andra nationers sångböcker eller sångböcker utanför nationerna alternativt klingande material. Jag har inte gjort någon genomgående analys eller förklaring av samtliga sånger som jag stöter på, istället lyfts vissa sånger fram som exempel. I den mån det är relevant för att argumentera för det som den aktuella sången ska statuera exempel för görs en analys av detta. Alla sånger som förekommer i uppsatsen finns återgivna som bilagor.

1.6 Disposition

Uppsatsen kommer att efter detta inledningskapitel följas av ett bakgrundskapitel. Bakgrundskapitlet följs av ett tredje kapitel som innehåller redogörelser för observationsstudier

---

²¹ Jonsson, *De gamla gudar leva än*, s. 17.

²² Lars Burman, *Vältaliga studenter: studentnationerna i Uppsala som retoriska miljöer 1663-2010* (Uppsala, 2013).

²³ Ulrika Widding, *Identitetsskapande i studentföreningen: Köns- och klasskonstruktioner i massuniversitetet*, diss. (Umeå, 2006).

²⁴ Maria Zackariasson, *Maktkamper och korridorsfester: En etnologisk studie av kulturella processer och gruppinteraktion i två studentkorridorer*, diss. (Uppsala, 2001).

samt en kortfattad inledning till dessa som beskriver situationen översiktligt. I det fjärde kapitlet förs en diskussion kring observationsstudierna utifrån teoretiska utgångspunkter, detta efter ett inledande avsnitt om sittningarna som aktör-nätverk samt en kort teordiskussion. Avslutningsvis presenteras arbetets slutsats och diskussion kring resultatet i avslutningskapitlet.

2 Bakgrund

Vid studentnationerna i Uppsala hålls det sittningar där den unisona sången är vanligt förekommande. Dessutom är den betydelsefull för det sociala samspelet mellan sittningens deltagare. Christina Mattsson menar att studenternas ”roll som skapare, förvaltare och förmedlare av denna vistradition” inte bör underskattas och syftar då på sjungandet av snapsvisor i studentkretsar.²⁵ Sittningarna kan förekomma i lite olika utföranden och även de sätt på vilka sången anförts och framförs skiljer sig åt. Detta arbete utgår ifrån en miljö som inte alla människor har tillgång till eller har kännedom om och detta kapitel ämnar reda ut vissa centrala begrepp och ge en förståelse för den kontext en sittning är en del av.

En studentnation, eller kort nation, är en förening för universitetsstudenter. Från början var nationerna kopplade till studenternas regionala ursprung. Nationerna i Uppsala har idag egna hus som innefattar föreningsaktiviteter och där olika tillställningar, såsom sittningar, anordnas. Nationernas omfattande verksamhet leds av studenter som tagit studieuppehåll för att arbeta en viss tid vid sin nation på heltid, kallade kuratorer.²⁶ Nationerna har sitt ursprung på 1600-talet och universitetet förbjöd nationerna ett par decennier efter deras uppkomst, men legaliserades ganska kort därefter. I och med legaliseringen ställde universitetet ändå kravet att nationerna skulle övervakas. Lösningen på detta blev att varje nation skulle ha en så kallad inspektor i sin ledning. Inspektorn skulle vara professor vid universitetet.²⁷ Sedan de första nationerna bildades har sammanslagningar och nedläggningar skett och det finns idag tretton nationer i Uppsala. Det var under 1800-talet som nationerna började införskaffa sina egna hus.²⁸

En sittning är en sittande middag, i det här fallet i lokaler tillhörande en nation. Sittningarna förekommer i olika utföranden, men i alla dessa är sången ett viktigt inslag. I Östgöta nations senaste sångboksutgåva finns ett avsnitt kallat ”Studentens ordlista” i vilket sittning definieras som en ”[l]ång och rolig middag med många rätter, mycket sång och underhållning. Samlingsnamn för diverse gasquer, baler och sexor”.²⁹ Sittningarna vid nationerna har sitt ursprung i 1900-talets början, som en följd av nya alkoholrestriktioner:

---

²⁵ Mattsson, *Från Helan till lilla Manasse*, s. 103.

²⁶ Se ‘Kurator’, *Nationalencyklopedin*

[<http://www.ne.se.ezproxy.its.uu.se/upplagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/kurator-\(tj%C3%A4nsteman\)>](http://www.ne.se.ezproxy.its.uu.se/upplagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/kurator-(tj%C3%A4nsteman)) [hämtad 2016-10-07]. Se även ‘Uplands nations stadgar’ kap. 9 §2-4. https://www.dropbox.com/sh/csx2pqw07rzcxti/AABLL9YTKwIdvZQ2OLz73_b1a/Stadgar?dl=0&preview=STADGAR.pdf [hämtad 2016-10-24].

²⁷ Stig Strömholm och Carl Frängsmyr, ‘Nationerna och inspektoraten - Ett 350-årsminne’, *Doktorspromotionen fredag 31 Maj 2013*, s. 7.

²⁸ Strömholm och Frängsmyr, ‘Nationerna och inspektoraten - Ett 350-årsminne’, s. 8.

²⁹ *Östgöta Nations Sångbok*, 2012, s. 165.

Även studentnationerna måste anhänga om rättighet att vid vissa bestämda tillfällen utskänka sprit, som efteråt skulle redovisas med hänsyn till den förtärda maten. Mat och sittande bord blev helt enkelt en tvingande nödvändighet, och i motsats till tidigare blev varje person bunden till den plats där man en gång hade satt sig.³⁰

Det var i samband med sittningarna som den unisona sången blev utbredd bland Uppsalastudenterna och snart började samlas i sångböcker.³¹ Innehållet i nationernas sångböcker består till stor del av sånger till den dryck som finns på bordet vid en sittning (snaps-, öl-, vin- och aveccvisor och så vidare), traditionella sånger i akademiska sammanhang och traditionella sånger från nationernas hembygd. De flesta sångerna saknar melodinotation och anges endast i text. Många av sångerna bygger på tidigare kända melodier och parodierar gärna dessa, vilket enligt Christina Mattsson är ett vanligt drag hos snapsvisor. Hon menar att snapsvisan bör ha en redan känd melodi för att den ska ha större möjlighet att nå spridning.³²

De sånger som bygger på en tidigare känd melodi har detta angivet och det förekommer också i sångböcker att tonart och startton finns. Även om begreppet visa är väl använt i sångböckerna kommer sång att användas i det här arbetet, utom i de fall hänvisning till sångböcker eller litteratur sker där visa är det aktuella begreppet. Sång är ett mer allmängiltigt begrepp medan visa kan betraktas som mer begränsat av stilistiska konventioner och kan heller inte användas för att täcka alla de sånger som sjungits vid sittningarna. I det här fallet avser begreppet unison sång sådan sång som framförs av flera personer efter en och samma melodistämma. Detta innebär inte att alla medverkande personer strikt håller sig till en och samma melodi utan vissa personer kan avvika både medvetet eller omedvetet och aktivt eller passivt. Sången är det som framförs av människorna och kan dokumenteras av noter och text i exempelvis en sångbok. Sången består däremot i dess framförande, text och notering utgör i sig inte själva sången.³³

Viktigt att komma ihåg i samband med detta arbete är att det inte representerar alla studenter eller alla personer som är medlem i en av Uppsalas studentnationer. Tidigare studenter som nu är i arbetslivet sedan flera år tillbaka kan delta i en nationssittning. Samtidigt väljer inte alla för tillfället studerande nationsmedlemmar att delta i sittningar eller så deltar de enbart i ett fåtal under sin studietid. En medlem i en nation kan vara medlem enbart för att ha tillträde till pubar, klubbar och så vidare. Samtidigt finns det medlemmar som är valda till poster vid nationen (exempelvis kuratorer) eller på annat sätt är involverade i verksamheten. Dessa omnämns i det följande som ”aktiva” medlemmar.

---

³⁰ Mattsson, *Från Helan till lilla Manasse*, s. 117f.

³¹ Mattsson, *Från Helan till lilla Manasse*, s. 131.

³² Mattsson, *Från Helan till lilla Manasse*, s. 168, 183ff.

³³ Jfr 'Sång', *Nationalencyklopedin*

[<http://www.ne.se.ezproxy.its.uu.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/s%C3%A5ng-\(musikalisk-komposition\)>](http://www.ne.se.ezproxy.its.uu.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/s%C3%A5ng-(musikalisk-komposition)) [hämtad 2016-10-07].

3 Observationsstudier

I början av detta arbete sände jag iväg ett e-postmeddelande till samtliga nationers förste kuratorer³⁴ där jag förklarade syftet med min uppsats och bad att få veta vilka sittningar de hade inplanerade under den närmsta tiden. Jag förklarade också hur mina deltagarobservationer skulle gå till och utifrån svarsfrekvensen valde jag sedan ut sittningar. När jag valde vilka sittningar jag skulle genomföra mina deltagarobservationer på var jag noga med att välja olika typer av sittningar och utifrån detta se till att jag fick så stor spridning som möjligt. Den första sittningen var av informell karaktär och intern för nationens medlemmar. Den andra sittningen var också intern för den nationens medlemmar, men av mer formell karaktär. Den tredje och sista sittningen var öppen för alla studenter oavsett vilken nation ens medlemskap gäller för, den var också av väldigt formell karaktär. Med formell respektive informell sittning menas i det här sammanhanget hur stor vikt som ligger vid personal, klädsel, bordsplacering och så vidare. De tre sittningarna har utspelat sig vid tre olika nationer. Under observationerna var jag utrustad med penna och anteckningsblock och antecknade mina iakttagelser. Mina redogörelser för observationerna har jag direkt renskrivit vid hemkomst och de är för att tydligast återge situationen skrivna i historisk presens. Vid varje observationstillfälle berättade jag för de som satt närmast varför jag var där och att jag skulle ta anteckningar under sittningen. Vid det första observationstillfället berättade jag detta för samtliga sittande då antalet var så pass lågt att detta var möjligt.

3.1 Sittning 1: Uplands nations landskapssexa

Min första observation tog plats vid Uplands nation och deras landskapssexa den 27:e september 2016. Ett landskap är ett stormöte dit alla betalande medlemmar är välkomna, efteråt hålls det med en enkel, informell sexa (den minst formella typen av sittning) för ett billigt pris.³⁵ Till denna sittning var det fri placering och maten bestod av en maträtt av enkel karaktär som fanns vid ett mindre bord vid sidan av. Även dryckesutbudet var enkelt. Antalet närvarande var nio personer, mig själv inräknat. Låneexemplar av nationens sångbok hade i förväg lagts ut på samtliga platser.

3.1.1 Observation

---

³⁴ De olika kuratorsposterna som tidigare nämnts benämns förste kurator, andre kurator och så vidare.

³⁵ 'Uplands nations Stadgar', kap. 2.

Innan vi sätter oss ned står alla upp vid stolarna och blir instruerade om att sjunga en kort version av "Upplandsången"³⁶ och därefter gå och förse oss med mat och dryck. Den korta versionen består av de två första raderna och den allra sista. Innan sången berättas det att på den här typen av sexor sjungs den korta versionen, på gasker sjungs hela sången. Efter att vi satt oss till bord tas "Helan"³⁷ upp och det klagas att sången inte kommer att anföras av någon särskild person utan istället "skickas" runt bordet.³⁸ Alla närvarande verkar kunna "Helan" och sjunger därför samstämmigt och tydligt. Efter vi sjungit klart skålar alla i valfritt glas, en återkommande handling som följer sångerna också här efter. Ganska snart är det dags för nästa sång, "Må saften vara med er".³⁹ Under denna sång följer alla texten i sångböckerna vilket tyder på att sången inte är lika igenkänd i sammanhanget.

Det är tydligt att deltagarna består både av aktiva medlemmar och ett par nya. De äldre, aktiva, medlemmarna är tydliga med att instruera de nya kring sången och se till att de är med på vad som händer. Sångbokens sidnummer för den aktuella sången sägs alltid innan anföraren tar ton. Någon av deltagarna är inte heller svensktalande och ofta förs diskussionerna på engelska av hänsyn till detta. Nästa sång är "Ofvandahls".⁴⁰ Denna sång har vissa tillhörande rörelser och vissa fraser betonas på ett speciellt sätt. Innan refrängen klappas händerna i bordet enligt följande rytm:

(Handkla pp)

När titelordet sjungs höjs händerna upp i luften och vid refrängens sista textrad rörs händerna med knutna nävar fram och tillbaka för att härma händernas rörelser vid vandring. I andra versen ropas textraden "När det ej finns mera sprit" ut ganska starkt och i ett förfärat röstläge. De äldre medlemmarna ger sken av att detta hos dem är väl invant, men de nya medlemmarna är inte lika bekanta med detta. Vissa av deltagarna följer med i sångboken, medan andra kan den i princip utantill och är därmed inte lika beroende av sångbokens stöd. Även sångstyrkan hos deltagarna är varierad därefter.

³⁶ *Uplands Nations Sångbok 2015*, 2014, s. 11.

³⁷ *Uplands Nations Sångbok 2015*, s. 40.

³⁸ Detta innebär alltså att den som tar upp en sång sedan "skickar den vidare" genom att utse en annan i sällskapet som får ta upp (=anföra) en ny sång och så vidare.

³⁹ *Uplands Nations Sångbok 2015*, s. 68.

⁴⁰ *Uplands Nations Sångbok 2015*, s. 86.

Det uppmuntras starkt av deltagarna att den som har sången inte ska vänta för länge med att ta upp en sång. När det har gått för lång stund sedan det sjungits så påminns det om detta. När vi sjunger ”Pubsången”⁴¹ klargörs det innan att ordet ”kuk” ska ropas ut efter sångens sista ton klingats ut. Detta rimmar nämligen på det sista ordet, ”sjuk”.

Under middagen diskuteras sångbokens innehåll flitigt. Man diskuterar kring vilka vilken som är ens favoritsång och vilka sånger som passar till olika tillfällen. Diskussioner uppstår om huruvida vissa sångers längd är till dess för- eller nackdel. Någon hävdar att vissa sånger alltid tas upp i en obekvämlig tonart (flera av sångerna i sångboken har tonart angiven tillsammans med startton). Att diskussionen kring sånger uppstår beror i vissa fall på min närvaro, men oftast är det snarare för att förklara sociala koder och konventioner förekommande vid nationen för de närvarande som är nya. Eftersom detta är en sittning som det sjungs väldigt mycket på uppstår sådana diskussioner ändå mellan de redan engagerade medlemmarna även utan att de nya medlemmarna eller jag involveras.

Väl framme vid nästa sång, ”Ris Jerk”,⁴² uppstår en diskussion om huruvida det är sång typisk för Västmanlands-Dala nation eller om det är sång som är typisk för nationernas andre kuratorer att sjunga när de samlas för middagar tillsammans.⁴³ Sången tas upp av nationens andre kurator och vi får instruktionen att byta ut ordet ”kullor” mot ”pengar” (det är nämligen så andre kuratorer sjunger sången). Efter detta tas ”What shall we do with the drunken sailor”⁴⁴ upp. Denna är ganska lång och därför anses det lämpligt att den sjungs i ganska högt tempo. Personen som valde sången ber en annan, mer erfaren sittingsdeltagare att ta ton. Här kommer det på tal att det egentligen finns fler verser till sången än vad som finns med i sångboken. Dessa verser har funnits i tidigare upplagor, men i 2015 års version har dessa tagits bort då de anspelar på rasism och sexism. Så har fallet varit även med andra sånger, men i den senaste upplagan har man valt att sortera bort sådant innehåll. Personen som tog upp sången glömde att skicka den vidare, därför är det fritt för vem som helst att ta upp nästa sång, säger en deltagare. ”Jag har aldrig vart på snusen”,⁴⁵ innehåller likt ”Ofvandahls” också en del gester som för den oinvigde är främmande. När textraden ”inte ens ett litet nyfött barn” i första versen sjungs hålls armarna ihop framför bröstet och vaggas fram och tillbaka för att illustrera ett litet barn. Under andra textraden i andra versen bankas det i bordet på fjärdedelsslagen:

---

⁴¹ *Uplands Nations Sångbok 2015*, s. 181.

⁴² *Uplands Nations Sångbok 2015*, s. 31.

⁴³ I sångboken står under sångtiteln att detta är en sång från Västmanlands-Dala nation. Sången återfinns under Kapitel 1 – I vilket vi sjunger traditionella sånger från vår och andras hembygd.

⁴⁴ *Uplands Nations Sångbok 2015*, s. 77.

⁴⁵ *Uplands Nations Sångbok 2015*, s. 60.

Efter denna sång skickas sången till mig och jag väljer ”Tänk om mor och far”.⁴⁶ Denna visar sig också vara obekant för några av gästerna och de har svårt att följa med i melodin. Detta får effekten att vissa röster kan urskiljas betydligt tydligare än andras. Jag skickar vidare sången till en av gästerna som är ny medlem i nationen och ny student i staden. Hen frågar om man får välja sånger från hela sångboken. Till svar ges att det får man, men man bör inte ta upp ”O gamla klang”⁴⁷ då denna sång traditionellt sjungs i slutet av en sittning. Sista versen ska sjungas ståendes på stolarna och skulle man göra misstaget att sätta sig efteråt leder detta till att man inte lyckas ta sin examen. Detta gör att en diskussion uppstår och anekdoter tas upp om tillfällen då den tagits upp i mitten av sittningar och hur detta lett till att sittningen urartat.

Under sittningen observerar jag att den som har fått sången skickad till sig ofta sitter en stund och letar i sångboken efter en lämplig sång att ta upp.

”Calle Schevens”⁴⁸ vals tas upp, men vi får instruktionerna att enbart sjunga första och sista versen på grund av dess längd. Även här uppstår en diskussion om sången och om sittingsdeltagarnas kännedom om densamma. En sång som tydligt väcker känslor är ”Nikolajev”.⁴⁹ En person tar tydligt avstånd från att sjunga den medan en annan (som då tar upp den) är mycket förtjust i den. Det framkommer att det är tradition att sjunga den med rysk accent (den sjungs till melodin av Sovjetunionens nationalsång) och det är detta som är vattendelaren kring sången. När vi sedan sjunger den försöker deltagarna att härma ryskt uttal. Nästa sång, ”Kungssången”,⁵⁰ leder också till diskussion. Det berättas att denna enbart får sjungas när kungen är närvarande, om han inte är det måste sången sjungas sittandes under bordet. Därför kryper alla sittingsdeltagare under bordet när vi sjunger den. Diskussionen fortsätter efter sången och leder till att skämtsamt diskutera vilken statschef som skulle kunna tänkas närvara på en sittning på Uplands nation.

När några av sittingsdeltagarna är uppe i en diskussion som någon annan vill avbryta gör denne det genom att säga ”låt oss sjunga en sång”. På så sätt avslutas diskussionen

⁴⁶ Uplands Nations Sångbok 2015, s. 52.

⁴⁷ Uplands Nations Sångbok 2015, s. 18.

⁴⁸ Uplands Nations Sångbok 2015, s. 126.

⁴⁹ Uplands Nations Sångbok 2015, s. 172.

⁵⁰ Uplands Nations Sångbok 2015, s. 8.

och vi sjunger ”Fru Svensson”.⁵¹ Texten till den kan anses vara av humoristisk karaktär och en av deltagarna berättar att det tog hen tre år att lära sig sjunga sången utan att skratta.

Efter en stund in i sittningen börjar ett par av gästerna gå. En av de som sitter kvar tackar en av de gående för att denne tog upp ”Kungssången” samt berättade om hur den ska sjungas. Nu är vi alltså sju gäster kvar, men två av dem börjar genast att duka av bordet och vi är därför fem närvarande. ”De som är nyktra”⁵² tas upp. En av de äldre medlemmarna tycker att sexan nu ska ha en lärande funktion (riktat till de nya medlemmarna) och att vi ska sjunga sånger därefter. Därför berättas det anekdoter om vissa sånger och deras ursprung eller de som skrivit dem. Diskussionen glider in mot ämnet vännationer⁵³ och vi sjunger därefter två sånger direkt i följd. Den första är ”Min gode vän Joel”⁵⁴ från vännationen i Lund, Lunds nation, och den andra ”Hämäläisten laula”⁵⁵ från vännationen i Helsingfors. Den senare är det endast en sittingsdeltagare som kan och denne får därför sjunga solo, följt av applåder. Nästa sång är en sång från nationens hembygd, ”Alundavisan”,⁵⁶ och även här är det bara en deltagare som kan den. I denna sång försöker någon att nynna med så gott den kan, trots uppenbara bristande kunskaper kring sången. I detta skede av sittningen diskuteras också några av de som skrivit sånger som återfinns i sångboken och deras relation till Uppland eller Uplands nation. Det händer också att någon ställer frågor till mig om sånger som är vanliga på Västmanlands-Dala nation (att jag själv är engagerad vid en annan nation är ett ämne som under sittningen är svårt att helt undvika). Det är tydligt i slutet av sexan att skålandet blivit mindre viktigt, det skålas inte lika mekaniskt efter varje sång. Det är dags för ännu en lång sång som kortas ned till första och sista versen, ”Beväringsvisan”.⁵⁷ Det påpekas av någon att det är skönt att korta ned sånger som annars är långa. När vi sjunger denna sång är vi åter sju personer vid bordet. Vi sjunger sedan de tre första verserna av ”De brevitae vitae”⁵⁸ och även denna ger upphov till diskussion. Sångens ålder och internationalitet diskuteras och det framkommer att den i andra länder, i studentsammanhang, sjungs mer flitigt. Det konstateras också att åtminstone texten är väldigt gammal, något som också styrks i sångboken. Det bestäms att det är dags att runda av och den sista sången som ska sjungas är ”Biskop Franzéns bordsvisa”.⁵⁹ De som inte kan sången försöker att sjunga med, men ett par sitter också tysta. Trots att vi bestämt att detta skulle vara sista låten

---

⁵¹ *Uplands Nations Sångbok 2015*, s. 199.

⁵² *Uplands Nations Sångbok 2015*, s. 70.

⁵³ Nationerna har vanligen vännationer i andra universitetsstäder, jämför med vänort/vänkommun.

⁵⁴ *Uplands Nations Sångbok 2015*, s. 27.

⁵⁵ *Uplands Nations Sångbok 2015*, s. 27.

⁵⁶ *Uplands Nations Sångbok 2015*, s. 23.

⁵⁷ *Uplands Nations Sångbok 2015*, s. 21.

⁵⁸ *Uplands Nations Sångbok 2015*, s. 16.

⁵⁹ *Uplands Nations Sångbok 2015*, s. 53.

börjar någon på ”O gamla klang”⁶⁰ och snart stämmer vi andra också in. Likt några av de tidigare sångerna hör vissa gester till. I andra versen dunkas en näve hårt i bordet samtidigt som ordet ”kärnan” sjungs. I tredje versen ställer sig de upp som tillhör en viss fakultet och sjunger den angivna frasen (enligt sångboken). När det är dags för sista versen ställer sig alla på sina stolar och tar varandra i hand och när texten går ”Lyft bägarn högt...” lyfter alla sina glas och skålar med varandra genom att klinga glasen i varandra.

3.2 Sittning 2: Värmlands nations Ärtmiddag

Min andra observation tog plats den 20:e oktober vid Värmlands nation. Nationen hade då sin så kallade ärtmiddag. Sittningen hade intern prägel och de deltagande gästerna var medlemmar av Värmlands nation samt ett fåtal gäster från andra nationer. Medelåldern var relativt hög, en merpart var äldre nationsmedlemmar som lämnat studentlivet men går på den här typen av sittningar ibland. Antalet sittande var ungefär femtio stycken. Bordsplaceringen var fri och flertalet av de sittande hade nationens sångbok med sig. Jag hade också sett till att ha med mig ett exemplar av denna. Även om sittningen var av intern karaktär var den formell och uppstyrd med serveringspersonal, tal och underhållning. Det var också klädkod kavaj, det vill säga mörk kostym. Middagen bestod av tre rätter och till varje rätt serverades det en specifik dryck.

3.2.1 Observation

Sittningen inleds direkt med ett välkomsttal. Efter talet sjunger samtliga deltagare en sång till talaren i vilken det är tanke att talaren själv ska involveras och sjunga ett svar. Denna sång finns inte med i Värmlands nations sångbok, men samtliga deltagare är med på att den ska sjungas efter varje tal eller underhållning. Texten lyder:

Alla: För det var i vår ungdoms fagraste vår,
vi drack varandra till och vi sade gutår.
Och alla så dricka vi nu NN till.
NN: Och NN säger inte nej därtill!
Alla. För det var i vår ungdoms fagraste vår,
vi drack varandra till och vi sade gutår.⁶¹

---

⁶⁰ *Uplands Nations Sångbok 2015*, s. 18.

⁶¹ Texten finns däremot i vissa andra nationers sångböcker. Den är här hämtad från *Västmanlands-Dala nations sångbok MMXIV* (2014) s. 157.

Den fjärde textraderna är den som sjungs av exempelvis talaren, ett par gånger under sittningen varierar denna textrad. En bit in i sittningen är det underhållning av nationens kör och dessa svarar med "Och kören sjunger bara ärtorna till".

Direkt presenteras sånganförelaren och det är denne som kommer att anföraren sången resten av kvällen. Den första sången är "Helan går",⁶² samtliga deltagare verkar kunna den utantill och tar i starkt när den sjungs. Likt sittningen vid Uplands nation skålas det efter varje sång. Ofta är skålingen direkt kopplad till en viss dryck. "Helan går" finns under kapitlet "Snaps" i Värmlands nations sångbok och de flesta verkar överens om att det är snapsen det ska skålas i efter att vi sjungit denna sång. Ganska kort därefter sjunger vi "De värmländska brukstraditioner".⁶³ Sånganförelaren är noga med att inför varje sång berätta vilket sidnummer i sångboken som den aktuella sången finns på. När hen gör detta inför "De värmländska brukstraditioner" utbrister någon "Den kan väl alla!". Tonerna till vissa ord i sången ornamenteras fritt av flertalet deltagare och det är tydligt att detta är något som hör till konventionerna. Flera av deltagarna sjunger också med tydlig värmländsk dialekt och sångstyrkan är kraftig. Den tredje sången är "Sjögen"⁶⁴ och även i denna sång betonas värmländskan. Innan repriseringen dras den sista tonen, på ordet "ändå", ut och hålls i väldigt länge. Detta är något som de flesta verkar vara med på vilket tyder på att det förmodligen är väl vedertaget att göra så. Under flera av sångerna är det många som bara har sina sångböcker liggandes på bordet utan att öppna dem. En av de som sitter nära mig berättar att dessa tre första sånger alltid sjungs på Värmlands nations sittningar som de tre första, resten väljer sånganförelaren. Också den sista sången, "Värmlandsvisan",⁶⁵ avslutar alltid sittningarna. Det sista påståendet är något som styrks av sångbokens inledande text.⁶⁶

Vi sjunger endast första versen av "Måsen"⁶⁷ även om två verser finns med i sångboken. Efter sången är slut och vi har skålat med varandra är det någon som påpekar att det endast är vid reccegasken som båda verserna sjungs.⁶⁸ "Recentiorerna vet inte hur den ska sjungas, så de bara fortsätter", fortsätter hen. Här är framförandet något mer osäkert än tidigare och fler kollar i sina sångböcker, också det värmländska uttalet är frånvarande. Texten enligt sångboken lyder " 'Jag vill ha sill!' hördes måsen rope, och skepparn svarte: 'Jag vill ha OP'".

---

⁶² *Värmlands Nations sångbok*, 2009, s. 49.

⁶³ *Värmlands Nations Sångbok*, s. 21.

⁶⁴ *Värmlands Nations Sångbok*, s. 49.

⁶⁵ *Värmlands Nations Sångbok*, s. 19.

⁶⁶ *Värmlands Nations Sångbok*, s. 13.

⁶⁷ *Värmlands Nations Sångbok*, s. 58.

⁶⁸ Reccegask är en gask som anordnas för nationens recentiorer i början av terminerna. Recce är kort vardagligt tal för recentior, vilket betyder nyinskriven student. Se 'Recentior', *Nationalencyklopedin* <http://www.ne.se.ezproxy.its.uu.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/recentior> [hämtad 2016-11-08].

Några på sittningen byter ut orden ”rope” och ”OP” mot ”äska” och ”Bäska”.⁶⁹ När sången presenteras av sånganförelaren nämner hen också sillen som finns på bordet och säger att detta är anledning till varför vi sjunger ”Måsen”, som har ett sill-motiv i texten. Härefter sjunger vi ”Jag har aldrig vatt på snusen”.⁷⁰ De flesta kan denna, men en del följer med i texten i sin sångbok. Till sången hör vissa gester som vissa av deltagarna gör, andra sitter stilla och bara sjunger. Refrängen sjungs med växelsång. En del av deltagarna sjunger först ”Halleluja” och övriga svarar med samma fras. Jag har svårt att urskilja något mönster i hur sången är uppdelad. Nästa sång är ”Om cykling”,⁷¹ vi sjunger även här bara första versen även om det finns flera i sångboken.

Inför nästa sång, ”Värmländska strupar”,⁷² får vi instruktionerna att första versen ska sjungas svagt och andra starkt (så som sångboken också anger). Dessutom ska vi sjunga andra versen i repris och repriserna ska sjungas mycket starkt. Många har sin sångbok till hjälp och några delar med sig till sin bordsgranne som inte har någon bok med sig.

Till varmrätten har det serverats punsch och vi sjunger därför ”Tucks punschvisa”.⁷³ Nästan alla har sin sångbok framme och några som inte har någon sådan försöker inte ens att sjunga med. Sången framförs något vacklande och efter att vi sjungit klart så är det också ett par stycken vid bordet som påpekar detta.

Relaterat till punschen som står på bordet hör jag en av gästerna nära mig berätta för sin bordsgranne att när hen på sin tid som student serverade en sittning så sjöng gästerna ”Punschen kommer”⁷⁴ medan serveringen pågick. Till denna hör vissa rörelser som bland annat innebär att sittningsdeltagarna gungar fram och tillbaka i stolarna (hen demonstrerar detta med rörelser). Detta resulterade i att någon stötte till hen så att någon annan fick punschbrickan över sig och blev missnöjd med detta.

Sånganförelaren tar upp ”Fredmans epistel nr 21” (rätta titeln är egentligen ”Fredmans sång nr 21”).⁷⁵ De flesta kan refrängen utantill. Versen är desto mer vacklande, men många väljer ändå bort att följa med i sångboken. Några försöker tafatt att följa med, medan andra helt avstår då de inte kan texten.

Vi ska sjunga ”Tänk om jag hade”.⁷⁶ Sånganförelaren ger oss instruktioner om att vi ska byta ut ordet nubben och istället sjunga punschen, eftersom vi har punsch på bordet. Någon

---

⁶⁹ O.P. Andersson och Bäska droppar är två olika snapsorter, båda finns att välja mellan på sittningen.

⁷⁰ *Värmlands Nations Sångbok*, s. 69.

⁷¹ *Värmlands Nations Sångbok*, s. 52.

⁷² *Värmlands Nations Sångbok*, s. 63.

⁷³ *Värmlands Nations Sångbok*, s. 107.

⁷⁴ *Värmlands Nations Sångbok*, s. 107.

⁷⁵ *Värmlands Nations Sångbok*, s. 176.

⁷⁶ *Värmlands Nations Sångbok*, s. 80.

påpekar att det nyss har serverats snaps och utropar ”men vi har ju svartvinbärssnaps på bordet”. Sånganförelaren finner sig i detta och ändrar därför tillbaka texten. Sittningen avslutas med att vi sjunger ”O gamla klang och jubeltid”.⁷⁷ Även på Värmlands nation hör samma rörelser till sången som på Uplands nation (se observation 1). I princip samtliga kan denna utantill. Sånganförelaren har förklarat att i vanlig ordning sjungs först ”O gamla klang och jubeltid” och sedan ”Värmlandsvisan”⁷⁸ ståendes. Även denna kan alla och även fast det finns tre verser i sångboken så sjungs enbart den första.

3.3 Sittning 3: Östgöta nations gåsbal

Denna observation tog plats vid Östgöta nation och deras gåsbal 19:e november 2016. Balen var öppen för alla studenter oavsett nationstillhörighet och det var cirka 130 gäster. Balsittningen var formell och uppstyrd, med fyra rätter och specifik dryck till varje rätt. Klädkoden var högtidsdräkt vilket enligt Östgöta nations sångbok innebär ”[f]rack för killar och balklänning för tjejer. Alternativt folkdräkt eller militär högtidsdräkt”.⁷⁹ Det var förbestämd bordsplacering.

3.3.1 Observation

När vi tagit plats kring borden står alla upp till en början. Ett klockspel ljuder och vi får instruktioner från toastmastern att sjunga ”Östgötasången”.⁸⁰ Denna finns i ett sånghäfte som ligger på varje plats. De flesta följer texten i sitt sånghäfte, men många tycks ändå ha vana av att sjunga sången. Ordet ”östgötar” i andra versen ropas ut med stor kraft. Efter ”Östgötasången” sätter sig alla ned och en bordsgranne till mig påpekar att det är bra att sångtexten gjorts könsneutral.⁸¹ När vi sjöng den var det däremot svårt att urskilja någon som valde att byta ut de manliga substantiven mot kvinnliga. Nästan direkt när vi har satt oss så följer ett välkomsttal och i slutet av välkomsttalet så instruerar talaren oss att vi ska sjunga ”Helan går”.⁸² Sittningsgästerna är ganska oense om tempot i sången vilket resulterar i att framförandet blir ganska ambivalent. Även ”Helan går” finns i sånghäftet och det är detta som kommer att användas under hela sittningen. Nationens sångbok används inte för att ta upp sånger. Resten av sångerna under kvällen presenteras av två stycken sånganförelare och de inleder med att berätta kort om sånghäftet. Sångerna är en blandning av traditionella och nyskrivna sånger samt sånger som förut

---

⁷⁷ *Värmlands Nations Sångbok*, s. 44.

⁷⁸ *Värmlands Nations Sångbok*, s. 19.

⁷⁹ *Östgöta Nations Sångbok*, s. 163.

⁸⁰ *Gåsbal 2016-11-19 Å Östgöta Nation* (Sånghäfte), s. 1.

⁸¹ Texten är likadan i Östgöta nations sångbok där det är valbart att sjunga fäder eller mödrar, herre eller kvinna och så vidare. Se bilaga 3 för fullständig text.

⁸² *Gåsbal 2016-11-19 Å Östgöta Nation* (Sånghäfte), s. 1.

aldrig sjungits komplett, med alla verser. Därefter presenterar de att vi ska sjunga ”Om cykling”⁸³ som vanligtvis sjungs med bara en vers. Denna gång ska vi sjunga tre verser med en paus efter varje vers för att dricka snaps.

Nästa sång presenteras som en traditionell sång, ”Supa klockan över tolv”⁸⁴ av Bellman. Sånganförarna ber också de som kan sången att ta i lite extra och de själva sjunger med, förstärkt av mikrofon, i hela sången och gör så på de flesta av sångerna. Flera av gästerna har tagit med sig ett exemplar av Östgöta nations sångbok även om de aldrig behöver använda den. Några har med sig sångböcker tillhörande någon annan nation eller programförening. Under kvällen installeras seniorer och hedersledamöter⁸⁵ och samtliga får tillsammans med sina hedersutmärkelser ett exemplar av nationens sångbok. Sångboken och sångerna som utgör dess innehåll visar här alltså sin närvaro även om syftet inte är att i detta sammanhang ha sångboken till stöd för att sjunga med i sångerna. Inför nästa sång, ”Risingevisan”,⁸⁶ berättar sånganförarna att samma melodi används till den kanske mer kända ”Värmlandsvisan”⁸⁷ men att ”Risingevisan” skrevs före. Samtidigt påpekas också ett tryckfel i sånghäftet, de angivna textförfattarna samt året gäller egentligen för ”Värmlandsvisan”. ”Risingevisan” skrevs tjugo år tidigare.

När det varit ett tal eller uppträdande så sjungs den talande eller uppträdande till med ”Det var i vår ungdoms fagrade vår”.⁸⁸ När nationens kör har gjort ett uppträdande så sjungs de till och när de ska svara i fjärde textraden sjunger de gåsen till.

Nästa sång är en nyskriven sång som sånganförarna har skrivit själva till detta tillfälle. De berättar att de inför balen hade svårt att hitta sånger på gästema. ”Glad såsom fågeln”⁸⁹ går till en redan befintlig melodi, vilken de flesta verkar kunna då de flesta inte har något problem med att sjunga med.

”Mer Bellman” konstaterar sånganförarna när de tar upp nästa sång, ”Så lunka vi”.⁹⁰ Den sjungs med mycket stark ljudvolym och till refrängen är det många som dunkar i bordet eller klappar händerna i takt. I versen är det också flertalet som dunkar i bordet med ett slag efter fjärde textraden. Frasen ”drick ut” i sista versen ropas ut i stark volym och flera lyfter en hand greppandes en servett vid utropet. Takten innan refrängen fylls av vissa sittingsdeltagare ut enligt följande:

⁸³ *Gåsbal 2016-11-19 Å Östgöta Nation* (Sånghäfte), s. 3.

⁸⁴ *Gåsbal 2016-11-19 Å Östgöta Nation* (Sånghäfte), s. 4.

⁸⁵ Se 'Östgöta nations Stadgar', kap. 2 §5-6,

<http://ostgotanation.se/uploads/documents/O%CC%88stgo%CC%88ta%20nations%20i%20Uppsala%20stadga%20reviderad%2020160310.pdf> [hämtad 2016-11-21].

⁸⁶ *Gåsbal 2016-11-19 Å Östgöta Nation* (Sånghäfte), s. 5.

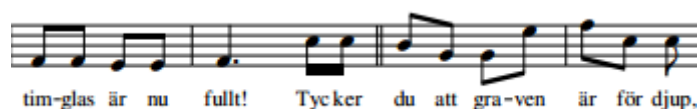
⁸⁷ Se sittning 2: Årtmiddag vid Värmlands nation.

⁸⁸ Se Sittning 2: Årtmiddag vid Värmlands nation.

⁸⁹ *Gåsbal 2016-11-19 Å Östgöta Nation* (Sånghäfte), s. 1.

⁹⁰ *Gåsbal 2016-11-19 Å Östgöta Nation* (Sånghäfte), s. 5.

Till skillnad från:

När serveringspersonalen kommer in i salen med brickor av punsch och annan avec så börjar sångarförarna att sjunga ”Punschen kommer”⁹¹ utan att presentera den. Samtliga sittingsdeltagare börjar direkt att sjunga med. Till sången hör vissa rörelser. Alla deltagarna håller armkrok om varandra genom hela sången. I första versen gungar alla i sidled och i andra versen gungar alla fram och tillbaka. I den tredje versen reser och sätter sig alla från sina stolar upp och ner. Även vissa fraser som inte finns med i sånghäftet ropas ut av ganska stort antal sittingsdeltagare (kursiv text står inte med i sånghäftet):

:/: Punschen kommer, punschen kommer,

ljuv och sval

Den ska vara sval!

Glaset imma, röster stimma i vår sal

Skål för glada minnen!

Skål för varje vår!

Vilken jävla vår?!

Inga sorger finnas mer

när punsch vi får :/:

Efter att sången är klar så börjar flera sittingsdeltagare att klappa händerna i ett par takter innan de börjar att sjunga texten till ”Punschen kommer” till melodin av ”Sommartider” av popgruppen Gyllene tider.⁹² Därefter sjungs refrängen till ”Sommartider” till melodin till ”Punschen kommer”. En av mina bordsgrannar, som enligt utsago är van sittingsdeltagare vid Östgöta nation, berättar att det alltid går till så på sittningar vid Östgöta nation. Serveringspersonalen står kvar vid väggen och väntar med att servera avecen till dess att vi är klara.

När sångarförarna tar upp nästa sång, ”Gåsens önskan”,⁹³ gör de det med orden ”man kan aldrig sjunga för mycket”. De säger också att vi kanske inte har O.P. kvar, men att vi

---

⁹¹ Gåsbal 2016-11-19 Å Östgöta Nation (Sånghäfte), s. 6.

⁹² Gyllene tider, ‘Sommartider’ <[spotify:track:1d1BeKPNgaQ36wxcGqnfU3](https://open.spotify.com/track/1d1BeKPNgaQ36wxcGqnfU3)> [hämtad 2016-11-29].

⁹³ Gåsbal 2016-11-19 Å Östgöta Nation (Sånghäfte), s. 3.

har ju åtminstone avec.⁹⁴ Den sista sången som presenteras av är ”O, gamla klang”.⁹⁵ Precis som ”Östgötasången” presenteras den med hjälp av ett klockspel och presentationen av den följs av starkt jubel innan vi börjar sjunga. I refrängen är det många som dunkar i bordet enligt följande rytm:

(näve i bordet)

Även en annan rytm förekommer under refrängen, framförd med hjälp av dunk i bordet och handklapp, dock centrerad till några sittingsdeltagare vid ett bord:

(näve i bordet) (handklapp)

När ”O, gamla klang” sjungits klart och sittingsdeltagarna fortfarande står kvar på stolarna (samma rörelser som vid föregående sittings förekommer, se sittings 1) börjar vi sjunga en sång som inte finns med i sånghäftet (många av sittingsdeltagarna är med på detta och de som inte är det följer efter), första versen och refrängen till ”Pärleporten”.⁹⁶

⁹⁴ O.P. som i snapsen O.P. Andersson vilken det sjungs om i sången.

⁹⁵ *Gåsbal 2016-11-19 Å Östgöta Nation* (Sånghäfte), s. 6.

⁹⁶ Johan Stenström och Anders Palm, *Den svenska sångboken* (Borås, 1997), s. 57f.

4 Resultat

4.1 Sittningarna som aktör-nätverk

Sången påverkar i sittningssammanhanget de olika mänskliga aktörerna och har således en viktig roll som en icke-mänsklig aktör. Inom ANT bör allt som på något sätt påverkar nätverket ses som en aktör.⁹⁷ Detta innebär att även personen som från början skrivit sångtexten, det musikaliska stycke som sången hämtat sin melodi ifrån (i de fall sångtexten är skriven till en redan befintlig melodi), tonsättaren till detta musikstycke, glaset som det skålas i, bordet som det dunkas i till vissa sånger, nationen som institution, nationshuset med flera också är att se som aktörer i nätverket. Den här studien handlar om sången som icke-mänsklig aktör i relationen mellan mänskliga aktörer och det är därför inte relevant att lista samtliga aktörer. Det är däremot av vikt att lyfta fram dem och deras existens. Om inte förståelsen för att nätverket även omfattar dessa finns skulle användandet av ANT lätt kunna avfärdas som ofullständigt. De enskilda sittningarna som jag har observerat kan ses som enskilda aktör-nätverk. Men det är av vikt att komma ihåg att även andra sittningar fungerar som aktörer. Sångerna som sjöngs under dessa tre sittningar har också sjungits på andra sittningar och därför påverkat dem. Flera sånger förekommer, som observationsstudierna visar, på olika nationer men har någonstans överfört över nationernas ”gränser”. Även om en viss sångs ursprung inte alltid kan härledas så har den någon gång tagit sig in i Uppsalas studentvärld och dess sångkanon. ”Fredmans sång nr 21”, eller ”Så lunka vi” som den heter i sånghäftet till Östgöta nations gäsbal, sjöngs på sittningarna på Värmlands nation och Östgöta nation.⁹⁸ Den återfinns även i Uplands nations sångbok och har således en plats i nationernas gemensamma sångkanon.⁹⁹ Att den sjungs vid nationernas sittningar gör även dess författare, Carl Michael Bellman, till en aktör i sittningarna vid Värmlands respektive Östgöta nation. Hade någon valt att sjunga den på sittningen vid Uplands nation hade Bellman varit en relevant aktör även där då han överfört sin agens till den sittningsdeltagare som valt att ta upp hans sång. Agens är inte begränsat till en aktör, agens överförs mellan aktörer både genom tid och rum.¹⁰⁰

De sångböcker eller sånghäften som sångerna samlas i är inte att förglömma som aktörer i sittningarna som nätverk. Under varje sittning som har observerats i detta arbete har det funnits sånger som deltagarna behövt stöd av den tryckta texten för att kunna sjunga. På

---

⁹⁷ Latour, *Reassembling the Social*, s. 71, Piekut, ‘Actor-Networks in Music History’, s. 195.

⁹⁸ Värmlands nations Årtmiddag 2016-10-20, Östgöta nations Gäsbal 2016-11-19.

⁹⁹ *Uplands Nations Sångbok 2015*, 2015, s. 107.

¹⁰⁰ Jfr Latour, *Reassembling the Social*, s. 173, Piekut, s. 198.

sittningarna vid Uplands och Östgöta nation fanns det sångböcker respektive sånghäften tillgängliga till samtliga sittingsdeltagare vilket möjliggjorde för deltagarna att följa med i sångtexterna.¹⁰¹ På Värmlands-sittningen fick deltagarna själva ansvara för att ha en sångbok tillgänglig.¹⁰² Hade det tillkommit aktörer i form av fler sångböcker hade nätverket ändrats och således hade också aktörerna ändrats. Framförandet av de sånger som färre deltagare var bekanta med hade i sådana fall låtit annorlunda i sitt framförande. Hade någon varit utan sångbok eller sånghäfte på någon av de andra sittningarna hade det också lett till en förändring i nätverket och därmed aktörerna, vissa av sångerna hade även då låtit annorlunda i sitt framförande.¹⁰³

4.2 Habitus och kapital

Utifrån en individs habitus kan den kontext individen för närvarande befinner sig i förstås av dess historia. Hur en individ känner, agerar och tänker formas av dess historiska bakgrund och den samtida kontexten är därför avgörande för hur framtiden ska formas.¹⁰⁴ Habitus länkar ihop individen med dess sociala sammanhang. Även om individens livsöde är unikt till dess innehåll så delar den erfarenheter med andra likartade individer.¹⁰⁵ Studenter som deltar i en sittning och därmed befinner sig i samma sociala miljö delar samma strukturella position i samhället, vilket genererar strukturellt likartade erfarenheter kring sociala relationer och processer.¹⁰⁶ Detta kan även överföras till studenter som är medlemmar av samma nation. I den sociala grupp som utgörs av studenter som brukar gå på sittning vid Uplands nation finns en allmänt rådande habitus som skapar konventioner för vilka sånger som är lämpliga att sjunga vid vilka tillfällen under en sittning eller vilka sånger som är lämpliga att sjunga vid en viss sittning. Denna dominerande habitus påverkar sedan de som kommer in som nya medlemmar i denna grupp och gör dem till en del av den sociala gruppen.

Teorin kring habitus är främst utstakad av den franska sociologen Pierre Bourdieu, ett annat begrepp myntat av Bourdieu är kapital. Det finns en skillnad på ekonomiskt kapital och symboliskt kapital, där det symboliska kapitalet inte handlar om tillgångar i form av pengavärde utan ”[...] *det som av sociala grupper igenkännes som värdefullt och tillerkännes värde*”.¹⁰⁷ Utifrån detta kan sittingsdeltagarna i min undersökning erhålla högt symboliskt kapital genom att kunna sångerna

---

¹⁰¹ Uplands nations landskapssexa 2016-09-27, Östgöta nations Gåsbal 2016-11-19.

¹⁰² Värmlands nations Ärtmiddag 2016-10-20.

¹⁰³ Jfr Piekut, 'Actor-Networks in Music History', s. 194.

¹⁰⁴ Karl Maton, 'Habitus', in *Pierre Bourdieu: Key Concepts*, red. Michael Grenfell (Durham, 2008), s. 51.

¹⁰⁵ Maton, 'Habitus', s. 52.

¹⁰⁶ Maton, 'Habitus', s. 52.

¹⁰⁷ Donald Broady, *Sociologi och epistemologi: Om Pierre Bourdieus författarskap och den historiska epistemologin*, 2:a uppl. (Stockholm, 1991), s. 169.

och dess framförandepraxis (tillhörande rörelser, dynamik, tempo och så vidare). Kapital och habitus hänger ihop och Donald Broady framhåller att habitus, enligt Bourdieu, är en av kapitalets existensformer: ”var och en av oss är begåvad med habitus, men det är marknaden som avgör vilka ingredienser i och effekter av denna habitus som kan fungera som kapital”.¹⁰⁸

I det här arbetet utgörs marknaden av nationerna och dess sittningar och de ingredienser som behövs för att inneha kapital på den marknaden är kunskap om sångerna och hur de framförs. På samma sätt krävs vissa saker av en viss sång (för att återknyta till ANTI) för att denna ska erhålla en viss karaktär (motsvarande högt kapital) och på så vis få förekomma ofta eller i vissa fall i rätt sammanhang.

4.3 Diskussion

Eva Kjellander har i sin avhandling *Jag och mitt fanskap: Vad musik kan betyda för människor* använt sig av till viss del samma teoretiska perspektiv. Som ett resultat av sin undersökning om vuxna människors specialintresse för en viss artist i *Jag och mitt fanskap* menar Eva Kjellander att identitet är av stor betydelse.¹⁰⁹ Identitetsskapandet är en ständigt pågående process och inte ett statiskt tillstånd. Däremot går det att beskriva en identitet vid en särskild tidpunkt. Beroende på vilken situation en person befinner sig i kan personen ifråga träda in i en viss roll inom sin identitet, något som sker både medvetet och omedvetet. För att framstå som trovärdig i sin roll behöver personen ifråga lära sig att behärska den. Detta innebär i Kjellanders undersökning att fansen behöver lära sig hur de i deras roll som fans ska framstå som äkta fans.¹¹⁰ Detta kan jämföras med studenterna i min undersökning som behöver lära sig sångerna som sjungs vid sittningar och hur dessa ska framföras. De behöver lära sig att behärska sin roll som sittingsdeltagare för att framhäva sin identitet som sittingsdeltagare.

Kjellander skriver att ”känna smak för viss musik innebär ibland också att känna avsmak för annan musik, och därmed är det lättare att känna samhörighet med andra som har samma musiksmak”.¹¹¹ På samma sätt skapar deltagarna vid en sittning en samhörighet genom att dela en gemensam sångkanon med tillhörande framförandepraxis. Ett exempel från detta arbetes undersökning som kan ges är när en diskussion förs kring sången ”Nikolajev” på sittningen vid Uplands nation.¹¹² Det är en sång som någon tydligt tar avstånd från medan någon annan tycker mycket om att sjunga den. Uppenbarligen finns det en kontrovers kring den sången och det är

---

¹⁰⁸ Broady, *Sociologi och epistemologi*, s. 226.

¹⁰⁹ Eva Kjellander, *Jag och mitt fanskap: Vad musik kan betyda för människor*, diss. (Örebro, 2013), s. 24, 118.

¹¹⁰ Kjellander, *Jag och mitt fanskap*, s. 119f.

¹¹¹ Kjellander, *Jag och mitt fanskap*, s. 122.

¹¹² Uplands nations landskapssexa 2016-09-27.

möjligt att denna kontrovers skulle vara större än begränsad till dessa personer vid Uplands-sittningen. Skulle en sånganförelse vid en större sittning då bestämma sig för att anföras den sången skulle samhörigheten sittingsdeltagarna emellan riskera att äventyras. Den eller de personer som genom att sjunga eller inte sjunga "Nikolajev" skulle motsätta sig de inom gruppen rådande konventionerna skulle då kunna uppleva en utstötthet ur gruppmedlemskapen.¹¹³

Kjellander använder sig av Bourdieus begrepp habitus och kapital i sin analys¹¹⁴ och menar, med hänvisning till andra forskare såsom Sarah Thornton och Simon Frith, att kulturellt kapital inte är ett relevant begrepp för hennes studie då kulturellt kapital är begränsat till den akademiska världens "finkultur" och att det är ett kriterium att kulturellt kapital är omvandlingsbart till ekonomiskt kapital.¹¹⁵ Hon använder sig därför av de av Thornton respektive Frith myntade termerna subkulturellt respektive populärkulturellt kapital istället, vilka båda har samma innebörd som kulturellt kapital men som inte är beroende av en möjlighet till omvandling av det symboliska kapitalet till ekonomiskt kapital eller är lika bundet till en viss klasstillhörighet.¹¹⁶ Populärkulturellt kapital är inte relevant för detta arbete eftersom den studiesociala miljön i Uppsala inte är att betrakta som en populärkulturell företeelse då en sådan bör vara öppen för alla och ha en bredare folklig spridning.¹¹⁷ Subkulturellt kapital skulle kunna användas enligt den bemärkelsen som Kjellander syftar till där hon i en något reducerad tolkning definierar subkulturellt kapital som att dess innehavare tilldelas status ur den relevanta betraktarens perspektiv.¹¹⁸ Om man går till originalkällan och läser hela Thorntons text kan ett utökat resonemang utläsas där hon bland annat lägger stor vikt vid medias inflytande,¹¹⁹ vilket talar emot begreppets relevans i detta arbete. Begreppet subkultur kan dessutom lätt förknippas med kulturer eller rörelser som står i opposition mot en dominerande kultur, även begreppet delkultur används.¹²⁰ Då detta arbete handlar om personer som vistas i en akademisk kontext som syftar till att skaffa sig utbildning för att skaffa sig karriärmässiga fördelar är inte det begreppet heller relevant. Media kan, som ovan nämnt, inte heller anses ha en större inflytande

---

¹¹³ Jfr Kjellander, *Jag och mitt fanskap*, s. 122.

¹¹⁴ Kjellander, *Jag och mitt fanskap*, s. 124.

¹¹⁵ Kjellander, *Jag och mitt fanskap*, s. 128.

¹¹⁶ Kjellander, *Jag och mitt fanskap*, s. 128f.

¹¹⁷ 'Populärkultur', *Nationalencyklopedin*

<http://www.ne.se.ezproxy.its.uu.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/popul%C3%A4rkultur> [hämtad 2016-12-12].

¹¹⁸ Kjellander, *Jag och mitt fanskap*, s. 128.

¹¹⁹ Sarah Thornton, 'The social logic of subcultural capital', *The subcultures reader*, red. Sarah Thornton och Ken Gelder, 1995, s. 203.

¹²⁰ Se 'Delkultur', *Nationalencyklopedin*

<http://www.ne.se.ezproxy.its.uu.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/delkultur> [hämtad 2016-11-25].

roll vid nationernas sittningar. För att tala om ett symboliskt kapital i Uppsalas studentnationers sittningskontext kommer jag att använda grundtermen kulturellt kapital. Det bör dock påpekas att även om sittningarna utspelar sig i akademiska sammanhang och med personer som vistas i en akademisk miljö är det ingen säkerhet för att personerna lyckas med sin akademiska utbildning. Den studiesociala verksamheten bör betraktas som oberoende av ens studiedisciplinära framgångar. Däremot finns möjligheten att genom den socialisationsprocess som äger rum vid nationernas sittningar erhålla högt kulturellt kapital och på så sätt skapa ett kontaktnät. Dessa kontakter kan sedan utnyttjas till exempelvis inom yrkeslivet och på så sätt omvandlas det kulturella kapitalet till ekonomiskt kapital.¹²¹

Kjellander diskuterar fanskap som socialisation. Hon menar att den musikaliska habitus som hennes informanter bär med sig skapar deras relation till musik idag.¹²² Som tidigare nämnts har den kontext en individ för närvarande befinner sig i formats av dess historia. Detta innebär att även i detta arbetets fall har en students val och handlingar tidigare i sitt liv lett till att den senare befinner sig på en sittning vid en studentnation i Uppsala och sjunger studentikosa sånger. Det är i de flesta fall inte de studentikosa sångerna som lett individen till den kontexten. Istället träder den in i en miljö där det redan finns en förhärskande habitus som den själv på nytt måste lära sig att förhålla sig till och det är där socialisationsprocessen tar sin början.

På sittningen vid Uplands nation kan det tydligt utläsas hur socialisationen av de nya studenterna tar sig uttryck genom att de redan aktiva nationsmedlemmarna tar upp sånger för att lära ut dessa samt berättar anekdoter och lär ut konventioner kring sångerna och dess framförandep Praxis.¹²³ På sittningen vid Värmlands nation var det mest redan aktiva och före detta aktiva nationsmedlemmar vilket innebär att deras socialisation redan är långt gången och deras habitus är redan tydligt präglad av gruppens rådande habitus.¹²⁴ Genom socialisationen har de lärt sig att sjunga dessa sånger och hur de förväntas framföras och på så sätt erhållit ett högt värde av kulturellt kapital.¹²⁵ De som kommer till en sittning som nya har från början inget kapital, det är något som måste förtjänas. Rimligtvis erhåller en så högt kapital som möjligt genom att gå på mycket sittningar och lära sig de sånger som behöver kännas till. När jag gjorde min deltagarobservation vid Östgöta nation och deras Gåsbal var jag ej medveten om att efter ”Punschen kommer” skulle den sjungas igen till melodin ”Sommartider”. Jag var heller inte

---

¹²¹ Jfr Broady, *Sociologi och epistemologi*, s. 175.

¹²² Kjellander, *Jag och mitt fanskap*, s. 149.

¹²³ Uplands nations Landskapssexa 2016-09-27.

¹²⁴ Värmlands nations Ärtmiddag 2016-10-20.

¹²⁵ Jfr Kjellander, *Jag och mitt fanskap*, s. 152.

förberedd på att ”Pärleporten” skulle sjungas efter ”O, gamla klang”.¹²⁶ Mitt kulturella kapital var i sammanhanget ganska lågt, men skulle jag gå på fler sittningar vid Östgöta nation skulle jag vara förberedd på det och mitt kapital skulle då ha stigit i värde.¹²⁷ Viktigt att poängtera är att det som nämnt finns skillnader nationerna emellan, i detta fall gäller det kulturella kapitalet enbart studenter vid Östgöta nation. Hade en person på Ärtmiddagen vid Värmlands nation börjat sjunga ”Pärleporten” efter ”O, gamla klang” hade det förmodligen fått motsatt effekt och dennes kulturella kapital hade i sammanhanget varit att betrakta som lågt då denne inte varit bekant med konventioner kring sång på sittningar vid Värmlands nation. Att mitt kulturella kapital skulle ha stigit i värde om jag besökt en andra sittning på Östgöta nation hade även påverkat mitt habitus, som är föränderligt.¹²⁸

I deltagarobservationerna har jag kunnat urskilja vissa teman som återkommit och som är gemensamma för nationerna vilket tyder på starka likheter i de olika nationernas habitus. Ett av dessa teman är kopplingen till nationernas hembygd. Både vid Uplands nation och Östgöta nation sjöngs en sång stående innan sittingsdeltagarna satte sig ner till bords, sångerna bär titlarna ”Upplandssången” respektive ”Östgötasången”.¹²⁹ Vid Värmlands nation sjöngs istället ”Värmlandsvisan” som avslutning på sittningen, också den ståendes. Textinnehållet i dessa sånger är klart romantiserande över nationernas hembygd, i ”Upplandssången” sjunges bland annat textraden ”Hembygd, din fana glada vi bära” och när ”Östgötasången” sjöngs på Gåsbalen ropades ordet ”Östgötar” ut med mycket stark stämma, ”Värmlandsvisan” inleds med ”Ack, Värmeland, du sköna, du härliga land”. De sånger som sjungs stående i början eller slutet av varje sittning kan jämföras med en nationalsång. Enligt Eva Danielsson och Märta Ramsten är en nationalsång ”[...] ett musikstycke, i regel med underlagd text, som genom statligt dekret eller genom sedvana gjorts till nationell symbol”.¹³⁰ Upplandssången, Värmlandsvisan och Östgötasången kan i den meningen betraktas som nationernas nationalsånger då de gjorts till ”nationell” symbol, eller symbol för nationen, genom att sjungas inför varje sittning i respektive nations regi. Hembygdskopplingen framträder i observationerna även på fler sätt, bland annat genom valet av sånger. På sittningen vid Uplands nation fördes en diskussion kring sånger i

---

¹²⁶ Östgöta nations Gåsbal 2016-11-19.

¹²⁷ Jfr Kjellander, *Jag och mitt fanskap*, s. 153f.

¹²⁸ Maton, ’Habitus’, s. 52.

¹²⁹ Uplands nations Landskapssexa 2016-09-27, Östgöta nations Gåsbal 2016-11-19.

¹³⁰ Eva Danielsson och Märta Ramsten, *Du gamla, du friska: Från folkevisa till nationalsång* (Stockholm: Atlantis, 2013), s. 11.

sångboken skrivna av personer med koppling till Uppland eller Uplands nation¹³¹ och vid Värmlands-sittningen sjöngs värmländska sånger med tydligt värmländsk dialekt.¹³²

Ett annat tema som går att urskilja är att det vid nationerna fanns en diskussion kring sångernas innehåll och hur dessa speglar synen på exempelvis genus. På sittningen vid Uplands nation diskuterades det kring rasism och sexism i sångtexter och hur sångbokens innehåll har förändrats utifrån detta.¹³³ Att en sådan diskussion finns i en bredare kontext i Uppsalas studentvärld speglas bland annat i en artikel från 2013 i studenttidningen *Ergo* som handlar om innehållet i studentföreningars sångböcker.¹³⁴ Även på sittningen vid Östgöta nation kommenterades sångernas utformning då sånghäftet för sittningen strävade efter ett könsneutralt utförande av sångerna.¹³⁵

Ett tredje tema, som inte handlar om sångernas textliga innehåll eller koppling till samtalsämnen, är hur sångerna framförts och återkommande inslag av ackompanjemang med hjälp av kropps rörelser och intilliggande föremål samt röstförvrängning. Ett närliggande tema är också hur sittingsdeltagarna utnyttjar sina kroppar för att gestalta sångernas textliga innehåll utan att för den skull påverka det musikaliska framförandet. ”O, gamla klang” är ett tydligt exempel då dess framförande, som varit likartat på samtliga sittningar som observerats, spelar på båda dessa teman. När ordet ”kärnan” sjöngs dunkade sittingsdeltagarna en näve i bordet och under sista versen klingade de sina glas mot varandras under texten ”Lyft bägarn högt...”.¹³⁶ Båda dessa moment gör en skillnad i hur sångernas framförande upplevs. Ett annat exempel från samma sång som endast förekom på sittningen vid Östgöta nation var ackompanjemanget som gjordes med hjälp av att klappa sina händer och dunka i bordet.¹³⁷ I en av verserna ställde sig sittingsdeltagarna upp i turordning baserat på fakultetstillhörighet, något som påverkade det musikaliska framförandet genom att vissa sittingsdeltagare sjöng vissa textrader men också påverkade framförandet på ett utommusikaliskt plan genom att byta position från sittande till stående. Det sistnämnda temat gör sig tydligt även i ”Punschen kommer” då samma text sjungs flera gånger men med varierade positionsförändringar till samma text.¹³⁸

Diskussionen ovan har främst handlat om hur studenterna som går på sittningar vid Uppsalas studentnationer bygger upp sitt kapital vilket sedan resulterar i studentens för

---

¹³¹ Uplands nations Landskapssexa 2016-09-27.

¹³² Värmlands nations Ärtmiddag 2016-10-20.

¹³³ Uplands nations Landskapssexa 2016-09-27.

¹³⁴ Sara Borsin, ’Så mycket Bättre?’, *Ergo* <<http://www.ergo.nu/nyheter/20131119-så-mycket-bättre>> [hämtad 2016-11-11].

¹³⁵ Östgöta nations Gåsbal 2016-11-19.

¹³⁶ Uplands nations Landskapssexa 2016-09-27.

¹³⁷ Östgöta nations Gåsbal 2016-11-19.

¹³⁸ Östgöta nations Gåsbal 2016-11-19.

närvarande rådande habitus. Jag ska nu vända på resonemanget och utifrån samma teoretiska utgångspunkter applicera samma perspektiv även på de icke-mänskliga aktörerna som är centralgestalter i detta arbete, nämligen sångerna. Habitus och kapital är begrepp tydligt anpassade till mänskliga aktörer och dess totala innebörd kan därför inte appliceras på icke-mänskliga aktörer. En icke-mänsklig aktör, såsom en sång, kan inte omvandla sitt kulturella kapital till ekonomiskt kapital. En icke-mänsklig aktör känner och tänker inte och den kan inte göra val som påverkar dess framtid och genom de valen resulterar i dess habitus. Istället diskuteras nedan sången utifrån dess tillstånd som här ses som ett resultat av mänskliga aktörers inflytande på den icke-mänskliga aktörens karaktär. En sångs karaktär kan vara mer eller mindre tydlig i sitt framträdande liksom en mänsklig aktörs kapital har mer eller mindre värde. Detta för att visa hur sången och sittningsdeltagarna interagerar med varandra och hur sången kan tillskrivas vissa egenskaper, även om dessa givetvis inte är att jämföra med mänskliga.

En sång sjungs ofta vid många olika tillfällen och har gjorts så under en viss tid, detta innebär att sången bär på en historia och sångens framförandepraxis har genom tiden påverkats av olika val och vägsål hos de som framför den. Även antalet mänskliga aktörer, vilka dessa är och deras olika röstförmågor påverkar sångens för närvarande rådande tillstånd. Således torde sångens för närvarande tillstånd vara en effekt av det som den varit med om dittills, liksom Bourdieus habitus-begrepp när man talar om mänskliga aktörer. Någonstans under sången ”Ofvandahls” levnadsperiod har de som framfört den börjat fylla ut takten innan refrängen med dunkande i bordet enligt en viss rytmfigur och samtidigt förskjutit första tonen i refrängen med en fjärdedelsnot. Melodin bygger, som Uplands nations sångbok anger¹³⁹ på en tidigare komposition, ”Ovan där”, och genom att läsa partituret¹⁴⁰ samt lyssna på flera inspelade versioner¹⁴¹ av nämnda komposition kan slutsatsen dras att handklappsrytmen och den förskjutna meloditonen inte hör till vanligheterna vid framförandet av denna. Dessa musikaliska konventioner som framträder i och med sångens framförande är en del av ”Ofvandahls” för närvarande rådande tillstånd. På samma sätt har ”Ofvandahls” erhållit en viss karaktär genom att förekomma på ett visst antal sittningar. ”Tucks punschvisa” kan inte på sittningen vid Värmlands nation sägas i det sammanhanget ha en framträdande karaktär då ganska få personer var bekanta med sången. ”De värmländska brukstraditioner” hade däremot en i sammanhanget tydligt framträdande karaktär då den förutsattes vara bekant för sittningsdeltagarna och dessutom

---

¹³⁹ *Uplands Nations Sångbok 2015*, s. 86.

¹⁴⁰ Stenström och Palm, *Den svenska sångboken*, s. 68.

¹⁴¹ Se exempelvis Christer Sjögren, ‘Ovan där’, [spotify:track:4YHbgHpM6YtDfKFYLZSjI6](https://open.spotify.com/track/4YHbgHpM6YtDfKFYLZSjI6) [hämtad 2016-12-05].

framfördes med säkerhet.¹⁴² Sången har dessutom ett tema som visade sig vara återkommande under sittningen, nämligen Värmlands nations hembygd. Detta gör att sången har en mer framträdande karaktär än vad den gjort om texten inte haft det temat. ”De värmländska brukstraditioner” bör således inte haft samma karaktär om den sjungits på någon av de andra två sittningarna som observerades. Vissa sånger har en tydligt framträdande karaktär på samtliga nationer som observerats. ”Helan går” och ”O, gamla klang” sjöngs på alla tre och de båda sångerna sjöngs vid en bestämd tidpunkt under sittningen, i sittningens inledning respektive slutskede.

På sittningen vid Östgöta nation hade valet gjorts att i sånghäftet presentera flera av sångerna könsneutrala. I de förekomster av pronomen i ”O, gamla klang” har man valt att skriva han/hon istället för endast han, som i äldre förlagor, något som återspeglas även i nationens sångbok.¹⁴³ Här har förändringar i sångens tillstånd visat sig genom att den påverkats av ett aktuellt diskussionsämne i samband med unison sång på sittningar vid Uppsalas studentnationer.

En persons habitus är föränderligt och således är en sångs tillstånd föränderligt. Ovan nämnda ”De värmländska brukstraditioner” sjöngs med tydlig värmländsk dialekt, något som gör att dess för närvarande rådande tillstånd påverkades rent musikaliskt framförandemässigt.¹⁴⁴ Detta går i stil med det tredje temat som urskilts där liksom ”O, gamla klang” tillstånd påverkats av en viss framförandepaxis. Som nämnts förekom en rytmik frammanad av vissa sittningsdeltagare under framförandet av ”O, gamla klang” på en av sittningarna som inte förekom på de andra. Detta bidrog till att sångens tillstånd under den sittningen var ett annat än under de andra två.

---

¹⁴² Värmlands nations Ärtmiddag 2016-10-20.

¹⁴³ *Östgöta Nations Sångbok*, s. 20.

¹⁴⁴ Värmlands nations Ärtmiddag 2016-10-20.

5 Sammanfattning

Min undersökning har visat att den unisona sången har en betydande roll i de sociala relationerna mellan sittningsdeltagarna. Den unisona sångens roll i sociala relationer är att utgöra en viktig komponent i studenternas socialisationsprocess. Genom att lära sig sångerna och deras framförandep Praxis skapar sig studenterna ett sammanhang som de kan bygga en gemenskap kring. Sången knyter ihop de olika sittningsdeltagarna genom att de tillsammans framför sången. De som inte till fullo är bekanta med sångerna får lära sig dem genom att ta del av när mer vana sittningsdeltagare framför dem. Diskussionen i föregående kapitel har också visat hur den unisona sångens karaktär påverkar dess tillstånd, liksom en mänsklig aktörs habitus påverkas av dess kulturella kapital. Det finns en ständig växelverkan mellan sångens inflytande på sitt sammanhang och det yttre sammanhangets inflytande på sången vilket gör att sången blir en del i en större kontext. Sångerna knyter an till företeelser utanför dess musikaliska och textliga innehåll, till exempel påvisade teman som hembygdsromantik, genusfrågor och kroppsliga rörelser. För att dess framförande ska karaktäriseras på ett visst sätt krävs mänskliga aktörer som interagerar med den unisona sången.

Det är svårt att se hur detta arbete skulle ha utförts utan att använda deltagarobservation som metod då den tidigare forskningen på området är ytterst begränsad. Det var en nödvändig metod att ta till för att samla material. Om arbetet varit mer omfattande hade det funnits utrymme för fler observationer och dessa hade även kunnat kompletteras med intervjuer. Ett alternativ hade varit att göra en fallstudie och enbart följa en nation. Det hade gett en djupare förståelse för just den nationens sångtraditioner- och konventioner och möjligen hade ytterligare mönster kunnat urskiljas. Det som hade saknats hade varit ett brett perspektiv på sången som ger en bättre helhetsbild av Uppsalas studentliv.

Att använda ett ANT-perspektiv har gjort det möjligt att förstå sången som en självständig aktör i relation till mänskliga aktörer. Genom att använda ANT som metodologiskt angreppssätt har sången kunnat betraktas ur ett perspektiv där den ses som en del av ett socialt sammanhang och ökat förståelsen för interaktionen mellan sittningsdeltagarna och sången och hur dessa påverkar varandra.

Resultaten i arbetet kan inte ses som helt unika för området. Samma metodologiska angreppssätt och teoretiska perspektiv kan appliceras på en större kontext och användas i andra musiketnologiska sammanhang. Detta arbete har öppnat upp för fler frågor som på grund av en begränsad omfattning inte kunnat ges utrymme och som i framtida arbeten inom samma område vore intressanta att ta i beaktning. Det förekommer uppenbarligen diskussioner kring bland annat sexism och rasism bland studenterna. Detta har öppnat upp för frågor kring köns-, vithets- och

heteronormativitet i sångerna och dess framförandepraxis. Ett arbete med normkritiska perspektiv i fokus hade tillfört ämnesområdet perspektiv som inte getts utrymme i detta arbete. Ett annat perspektiv som hade kunnat tillämpas är sånger utifrån en internationell students perspektiv. Alla studenter som deltar i sittningar vid nationerna talar inte svenska eller talar endast delvis svenska. Några är i Uppsala endast en eller ett par terminer för att studera och några är i Uppsala för att läsa ett helt program. Det finns utrymme i vidare forskning att utifrån de internationella studenterna utröna deras upplevelse av den unisona sången på sittningar vid Uppsalas studentnationer.

I detta arbete har det inte förts någon diskussion kring sångernas ursprung eller ålder annat än i de fall sådana ämnen har dykt upp i observationerna. Vissa av sångernas status på en nationssittning kan givetvis påverkas av sådana faktorer. Eftersom sångböckerna revideras med jämna mellanrum finns det också sånger som faller bort och nya som tillkommer. I detta arbete har det som observerats under sittningarna varit huvudmaterialet för undersökningen och sångböckerna har inte varit i fokus. Det finns däremot en stor sångrepertoar att ta del av i nationernas sångböcker och dess innehåll och hundraåriga utveckling är ett ämne för sig i ett annat arbete.

Käll- och litteraturförteckning

Tryckta källor

- Broady, Donald, *Sociologi och epistemologi: Om Pierre Bourdieus författarskap och den historiska epistemologin*, 2a uppl. (Stockholm, 1991).
- Burman, Lars, *Vältaliga studenter: studentnationerna i Uppsala som retoriska miljöer 1663-2010* (Uppsala, 2013).
- Danielsson, Eva, and Märta Ramsten, *Du gamla, du friska: Från folkevisa till nationalsång* (Stockholm, 2013).
- Jonsson, Anna Liv, *De gamla gudar leva än: om Uppsala studentnationers sittningskultur*, masteruppsats (Uppsala, 2014)
- Jonsson, Leif, *Ljusets riddarvakt: 1800-talets studentsång utövad som offentlig samhällskonst*, diss. (Uppsala, 1990).
- Kjellander, Eva, *Jag och mitt fanskap: Vad musik kan betyda för människor*, diss. (Örebro, 2013).
- Latour, Bruno, *Reassembling the Social: An Introduction to Actor-Network-Theory* (Oxford, 2005).
- Maton, Karl, 'Habitus', *Pierre Bourdieu: Key concepts*, red. Michael Grenfell (Durham, 2008).
- Mattsson, Christina, *Från Helan till lilla Manasse: den svenska snapsvisans historia* (Stockholm, 2002).
- Nylander, Erik, 'Ungdomens segrande tro': *Unison sång som social och kultiverande folkhögskolepraktik*, magisteruppsats (Umeå, 2008).
- Ohlsson, Susanne, *ÅÅÅÅÅ TEMPO!!: En studie kring studenter och dryckesvisor*, kandidatuppsats (Växjö, 2008).
- Piekut, Benjamin, 'Actor-Networks in Music History: Clarifications and Critiques', *Twentieth-Century Music*, 2014 <<http://music.cornell.edu/wordpress/wp-content/uploads/2014/08/Piekut-Actor-Networks-in-Music-History.pdf>> [hämtad 2016-11-07]-
- Pripp, Oscar, och Magnus Öhlander, *Etnologiskt fältarbete*, red. Lars Kaiser och Magnus Öhlander
- Strömholm, Stig, och Carl Frängsmyr, 'Nationerna och inspektorn - Ett 350-årsminne', *Doktorspromotionen fredag 31 Maj 2013*.
- Thornton, Sarah, 'The social logic of subcultural capital', *The subcultures reader*, red. Sarah Thornton och Ken Gelder, 1995.
- Widding, Ulrika, *Identitetsskapande i studentföreningen: Köns- och klasskonstruktioner i massuniversitetet*, diss. (Umeå, 2006).
- Zackariasson, Maria, *Maktkamper och korridorshöjningar: En etnologisk studie av kulturella processer och gruppinteraktion i två studentkorridorer*, diss. (Uppsala, 2001).

Observationer

Uplands nations landskapssexa 2016-09-27.

Värmlands nations Ärtmiddag 2016-10-20.

Östgöta nations Gåsbal 2016-11-19.

Sångböcker och -häften, klingande material

Christer Sjögren, 'Ovan där' [spotify:track:4YHbgHpM6YtDfKFYLZSjI6](https://open.spotify.com/track/4YHbgHpM6YtDfKFYLZSjI6) [hämtad 2016-12-05].

Gyllene tider, 'Sommartider' <[spotify:track:1d1BeKPNgaQ36wcxGqnfU3](https://open.spotify.com/track/1d1BeKPNgaQ36wcxGqnfU3)> [hämtad 2016-11-29].

Gåsbal 2016-11-19 Å Östgöta Nation (Sånghäfte).

Stenström, Johan, och Anders Palm, *Den svenska sångboken* (Borås, 1997).

Uplands Nations Sångbok 2015, 2014.

Värmlands Nations Sångbok, 2009.

Östgöta Nations Sångbok, 2012.

Övriga källor

Borsin, Sara, 'Så mycket bättre?', *Ergo* <<http://www.ergo.nu/nyheter/20131119-så-mycket-bättre>> [hämtad 2016-11-11].

'Delkultur', *Nationalencyklopedin*
<<http://www.ne.se.ezproxy.its.uu.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/delkultur>> [hämtad 2016-11-25].

'Kurator', *Nationalencyklopedin*
<[http://www.ne.se.ezproxy.its.uu.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/kurator-\(tj%C3%A4nsteman\)](http://www.ne.se.ezproxy.its.uu.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/kurator-(tj%C3%A4nsteman))> [hämtad 2016-10-07].

'Nationer - Uppsala Universitet' <<http://www.uu.se/utbildning/studera-i-uppsala/nationer/>> [hämtad 2016-10-07].

'Populärkultur', *Nationalencyklopedin*
<<http://www.ne.se.ezproxy.its.uu.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/popul%C3%A4rkultur>> [hämtad 2016-12-12].

'Sång', *Nationalencyklopedin*
<[http://www.ne.se.ezproxy.its.uu.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/s%C3%A5ng-\(musikalisk-komposition\)](http://www.ne.se.ezproxy.its.uu.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/s%C3%A5ng-(musikalisk-komposition))> [hämtad 2016-10-07].

‘Uplands nations stadgar’

<https://www.dropbox.com/sh/csx2pqw07rzexti/AABLL9YTKwIdvZQ2OLz73_b1a/Stadgar?dl=0&preview=STADGAR.pdf> [hämtad 2016-11-01].

‘Östgöta nations stadgar’

<<http://ostgotanation.se/uploads/documents/O%CC%88stgo%CC%88ta%20nations%20i%20Uppsala%20stadga%20reviderad%2020160310.pdf>> [hämtad 2016-11-21].

Bilagor

Sångerna i bilagorna är transkriberade från de aktuella sångböckerna/sånghäftet (även egenheter som exempelvis repricecken är kopierade från aktuell källa och skiljer sig därför åt). I de fall melodi finns angiven har jag återgett den. Observera att sångernas innehåll kan skilja sig nationerna emellan, till exempel kan en sång ha olika titel i olika sångböcker eller något ord eller någon textrad kan skilja sig nationerna emellan.

Bilaga 1: sånger vid sittning 1: Uplands nations landskapssexa

Sidnumren avser *Uplands nations sångbok 2015*.

Upplandssången, s. 11
tonsatt av Oscar Solén

A D E7/B E7 A
Här lig - ger lan - det, lan - det med ä - ra,
D F#7/C# Bm Bm/D D#dim E E7
sa - gor - nas, min - ne - nas, löf - te - nas trakt.
A D E7/B E7 A
Hem - bygd, din fa - na gla - da vi bä - ra.
D A/E D/E A/E E7 A
Fladd - re hon högt e - mot sky - ar - nas jakt!
A Esus E7 F#m C#dim C#
Sjung den som kan det: här lig - ger lan - det,
D A/E E7 A
Up - land, vår hem - bygd, med skör - dar och järn!
A Esus E7 F#m C#sus C#
Sjung den som kan det: här lig - ger lan - det,
D A/E D/E A/E E7 A
Upp - land vår hem - bygd med skör - dar och järn!

Helan, s. 40

Traditionell; D-dur, fäs

Helan går,
sjung hopp faderallan lallan lej.
Helan går,
Sjung hopp faderallan lej.
Och den som inte helan tar
Han heller inte halvan får.
Helan går!
Sjung hopp faderallan lej!

Må saften vara med er, s. 68

Mel: Obladi Oblada; Bb-dur, d

Tell me, Master Yoda, what is wrong with me?
Feels like I've been stepped on by a horse.
Could it be that I have drunk a galaxy
And underestimated the dark side of the force?

Obi Wan, Obi Two, come and save me!
Hit me with your laser drink!
Obi Wan, Obi Two, some and save me!
Down under the bar I sink...
Waking up next morning was a big ordeal,
Thought I had a Leia in my bed.
But you can imagine Master how I feel
When I see Jabba lying there with me instead!

Obi Wan, Obi Two, come and save me!
Warp me to another place!
Obi Wan, Obi Two, come and save me!
Throwing up in hyperspace...
Calm down now, young Skywalker, you will be fine,
R2D2 would have laughed at this.
Help me drink this bottle of Han Solo's wine
And I will tell you who your mother really is.

Ofvandahls, s. 86

Melodi: Ovan där; G-dur, g

Hundra år sen ungefär
Ofvandahl han sa så här:
Skriva dikter ger mig ingen
peng i pung, nej blott misär.
Det nåt annat måste bli,
Varför inget bageri,
Runda bullar små mig gör till miljonär.

Ofvandahls, kaffe med avec.
Ofvandahls, Landings stora skräck.
Ofvandahls, napoleoncanapé
Ger oss krafter nog att vandra vidare.

Under åren som har gått,
Mången styrketår en fått
Och en del av dem på Ofvandahls,
När det känns trist och grått.
Efter nattens hårda slit
När det ej finns mera sprit,
Då man tar en kaffetår och lever opp.

Ofvandahls...

Henrik Arnberg

Pubsången, s. 181

Melodi: Jag vill bo i rymden

Puben, puben, puben,
Jag vill bo i puben,
Jag vill äta flottig mat
Och bära runt på tunga fat.
Puben, puben, puben,
Jag vill bo i puben.
Inga jävla linneduk,
Dricka tubbe tills jag blir sjuk!
Staffan Edling

Ris Jerk, s. 31

Västmanlands-Dala nation, Uppsala

G-dur, d

Så går vi till Ris Jerk
Och tager oss en sup.
Det gör så gott i magen
Att få ett litet rus.

:/: Ja, jag lovar liv och död,
att på mig går ingen nöd,
så länge det finns brännvin och kullor i överflöd :/:

What shall we do with the drunken sailor, s. 77

What shall we do with the drunken sailor?
What shall we do with the drunken sailor?
What shall we do with the drunken sailor?
Early in the morning

Way hay and up she rises
Way hay and up she rises
Way hay and up she rises
Early in the morning

Shave his belly with a rusty razor
Shave his belly with a rusty razor
Shave his belly with a rusty razor
Early in the morning

Way hay and up she rises
Way hay and up she rises
Way hay and up she rises
Early in the morning

Put him on a longboat until he's sober
Put him on a longboat until he's sober
Put him on a longboat until he's sober
Early in the morning

Way hay and up she rises
Way hay and up she rises
Way hay and up she rises
Early in the morning

Stick him in the scrubbers with a hosepipe on him
Stick him in the scrubbers with a hosepipe on him

Stick him in the scrubbers with a hosepipe on him
Early in the morning

Way hay and up she rises
Way hay and up she rises
Way hay and up she rises
Early in the morning

Jag har aldrig var't på snusen, s. 60.

Melodi: O, hur saligt att få vandra; D-dur, f [sic!]

Jag har aldrig var't på snusen,
aldrig rökad en cigarr, halleluja!
Mina dygder äro tusen
inga syndiga laster jag har.
Jag har aldrig sett nåt naket,
inte ens ett litet nyfött barn.
Mina blickar går mot taket,
därmed undgår jag frestarens garn.
:/: Halleluja (halleluja)
Halleluja (halleluja)
Halleluja (halleluja)
halleluja :/:

Bacchus spelar på gitarren
satan spelar på sitt handklaver
alla djävlar dansar tango
säg vad kan man väl önska sig mer.
Jo! Att alla bäckar vore brännvin
Fyrisån var fylld med bayerskt öl
konjak i varenda rännsten
och punsch i varendaste pöl.
:/: Å mera öl (å mera öl)
Å mera öl (å mera öl)
Å mera öl (å mera öl)
å mera öll :/:

Tänk om mor och far, s. 52

D-moll, d

:/: Tänk om mor och far
Visste var jag va',
Slog dom av mig båda benar' :/:

:/: Men de' var ju bra,
Dom visst'int var jag va' :/:
Så jag fick behålla benar'.
Jobs Karl Larsson

Calle Schewens vals, s. 126

Evert Taube; D-dur, a

I Roslagens famn på den blommande ö,
där vågorna klucka mot strand,
och vassarna vagga, och nyslaget hö
det doftar emot oss ibland.
Där sitter jag uti bersån på en bänk
och tittar på tärnor och mäs,
som störta mot fjärden i glitter och stänk
på jakt efter födan, gunås.

Själv blandar jag fredligt mitt kaffe med kron
till angenäm styrka och smak
och lyssnar till dragspelets lockande ton
som hörs från mitt stugugemak.
Jag är som en pojke, fast farfar jag är,
ja rospiggen spritter i mig!
Det blir bara värre med åren det där
med dans och med jäntornas blig.

Se, måsen med löjan i näbb, han fick sitt!
Men jag fick en arm om min hals.
O eviga ungdom mitt hjärta är ditt,
spel opp, jag vill dansa en vals!
Det doftar, det sjunger från skog och från sjö-
i natt ska du vara min gäst!
Här dansar Calle Schewen med Roslagens mö,
och solen går ned i nordväst.

Då vilar min blommande ö vid min barm,
du dunkelblå, vindstilla fjärd,
och juninattsskymningen smyger sig varm
till sovande buskar och träd.
Min älva, du dansar så lyssnande tyst
och tänker att karlar är troll.
Den skälver, din barnsliga hand, som jag kysst,
och valsen förklingar i moll.

Men hej, alla vänner, som gästa min ö!
Jag är både nykter och klok!
När morgonen gryr ska jag välma mitt hö
och vittja tvåhundra krok.
Fördöme dig, skymning, och drag nu din kos!
Det brinner i martallens topp!
Här dansar Calle Schewen med Roslagens ros
han dansar till solen går opp!

Nikolajev, s. 172
Melodi: Sovjetunionens nationalsång; C-dur, g

Jag heter Nikolajev
och kommer från Sovjet.
Jag flyger runt jorden
i min rymdraket.
Och där ska jag stanna i 84 varv
för det har Brechnev sagt
men det tycker jag är larv.

Jag längtar hem, hem till min planet.
Till fru och barn därhemma i Sovjet.
Men mest utav allt längtar jag till ett rum
med ett hjärta på dörren.
Jag längtar hem till min planet
till fru och barn därhemma i Sovjet

Min kapsel innehåller
många instrument.
Ja, mycket av sådant
som ännu ej är känt.
Men lika förbannat, vad du än tror:
Jag glömde gå på muggen
innan jag for.

Jag längtar hem...

Kungssången, s. 8
Otto Lindblad; G-dur, d

Ur svenska hjärtans djup en gång,
en samfälld och en enkel sång,
som går till kungen fram!
Var honom trofast och hans ätt,
gör kronan på hans hjässa lätt,
och all din tro till honom sätt,
du folk av frejdad stam!
C.V.A. Strandberg

Fru Svensson, s. 199
Melodi: Studentsången; C-dur, e

Sjung om fru Svenssons lyckliga karl,
låt honom plöja i ungdomens fåror.
Fem gamla hjärtan i sprit jag har,
å en ljus elefant i ett snår.
inga stoppar den
I vårt linneskåp.
Loppor tär vår vän,
som idisslar en sko när vi snyta en rund liten hund
där den här lilla bagaren bor,
där den här lilla bagaren bor.
Hursa?
Povel Ramel

De som är nyktra, s. 70
Melodi: Du är den ende

De som är nyktra
de har inget roligt,
de har bara ansvar
och alls inget tjolittanlej-faderulla,
men vi som är fulla,
vi har bara kul nästan jämt.

Det sägs att en människa
kan va' utan brännvin.
Det stämmer måhända
men se blott på den min
som pryder en absolutist:
den är jävligt trist,
därför så sjunger vi nu:

De som är nyktra
de har inget roligt,
de har bara ansvar
och alls inget tjolittanlej-faderulla,
men vi som är fulla,
vi har bara kul nästan jämt.
Bosse Österberg

Min gode vän Joel, s. 27
Lunds nation, Lund
Melodi: Trampa på gasen; C-dur, g

Min gode vän, Joel
han är en god kamrat,

han har äpplen fram
och en kulvert bak!
Min gode vän Joel,
han ser så lustig ut.
Man kan kalla honom Knut,
om man vill (och det vill man)!
Nils Dahlgren

Hämäläisten laulu. S. 27
Hämäläis-Osakunta, Helsingfors
Folkmelodi; F-dur, c

On mulle Suomi suloisin,
vaan Häme siitä kallehin.
Sen tuskin tiedän vertaista,
niin kaunista, niin herttaista,
kuin kulta Hämeen maa!

Jos miestä missä tarvitaan
maan eestä vaikka kaatumaan,
niin uljaita on urhoja,
on järekä, on kuntoa
jos toimeen tartutaan.
J.H. Erkkö

Alundavisan, s. 23
Uppländsk folkmelodi; C-dur, g

Gossen min bor i Alundaby-
Alo-alunda, alundahej!
Ögon har han blå, som himlens klara sky.
Alunda-lunda, alo.

Går med sin lia lätt som en vind.
Alo-alunda, alundalej!
litet bränd av soln, men frisk och röd om kind.
Alunda-lunda, alo.
Nyss red han sina hästar i vall.
Alo-alunda, alundahej!
Ser han på en flicka sker det i smyg.
Alunda-lunda, alo.

Pingstdag om kvällen kom han till mig.
Alo-alunda, alundahej!
Rosa lilla, hör vad jag vill säga dig!
Alunda-lunda, alo.

Rosa, min Rosa, älskar du mig?
Alo-alunda, alundahej!
Du får nog en annan - tag din korg och tig!
Alunda-lunda, alo.

Kom så till mig en midsommarkväll.
Alo-alunda, alundahej!
Gick med mig i dansen lättlig och snäll.
Alunda-lunda, alo.

Flickor, bara tyst! - men tillstå jag vill,
Alo-alunda, alundahej!
Hur det var, en kyss det krångla han sig till.
Alunda-lunda, alo.

"Rosa!", han sade - "Skall jag dö av sorg?"-
Alo-alunda, alundahej!
Här har du min hand, jag tar igen min korg.
Alunda-lunda, alo.
August Afzelius

Beväringssvisa, s. 21

Melodi: Mellbomsvisan; F-dur, c

Det kongliga regemente,
som ett äpple av gull i sin fana bär
och Lützen och Klissow därjämte,
:/: det gick främst i den svenska här :/:
ja, det gick främst i den svenska här.

De tågade utan att tveka
under trummor och spel över blodiga fält.
Och sågos där några bleka
:/: så voro de bleka av svält :/:
ja, så voro de bleka av svält.

Men främst i den trotsiga skara
gick det sjunde, ett sjungande, stolt kompani.
Det var karlar och pampar bara,
:/: det var karlar för se, det var vi :/:
ja, det var karlar för se, det var vi.

Så blev vi då fienden varse.
Från hans skansar vi fick oss sabla salut,
så luften ysta' och skar sig,
:/: men kapten, han sa bara: "Å hut!" :/:
ja, kapten, han sa bara: "Å hut!"

Vi hörde de rysliga toner,
och av kulor förmörkades himmel och sol.
De hade minst tusen kanoner,
men kapten hade bara en pistol,
Så kasta' han bort sin pistol,
ja, så kasta' han bort sin pistol.

Så drog han sin blana klinga,
den var hård som en blick, och han talade så:
"Nu skola vi lära dem springa!
:/: Hör an! Bajonetterna på! :/:
Ja, hör an! Bajonetterna på!"

Men främst i den trotsiga skara
gick det sjunde, ett sjungande, stolt kompani.
Det var karlar och pampar bara,
:/: det var karlar för se, det var vi :/:
ja, det var karlar för se, det var vi.

De brevitae vitae, s. 16

Traditionell; F-dur, f

:/: Gaudeamus igitur, juvenes dum sumus! :/:
Post jucundum juventutem
post molestam senectutem
:/: nos habebit humus. :/:

:/: Ubi sunt qui ante nos in mundo fuere? :/:
Vadite ad superos,

transite ad inferos,
:/: ubi jam fuere. :/:

:/: Vita nostra brevis est, brevi finietur. :/:
Venit mors velociter,
rapit nos atrociter,
:/: nemini parcetur. :/:

:/: Vivat academia, vivant professores! :/:
vivat membrum quodlibet,
vivant membra quaelibet
:/: semper sint in flore! :/:

:/: Vivant omnes virgines, faciles, formosae! :/:
Vivant et mulieres,
tenerae, amabiles
:/: bonae, laboriosae. :/:

:/: Vivat et Respublica, et qui illam regit! :/:
Vivat nostra civitas,
maecenatum caritas,
:/: quae nos hic protegit. :/:

:/: Pereat tristitia, pereant osores, :/:
pereat diabolus,
quivis antiburschius
:/: atque irrisores! :/:
Biskop Strada, Bologna (1267), omarbetad av skalden
C.W. Kindleben i Halle

Biskop Franzéns bordsvisa, s. 53
Olof Åhlström; F-dur, c

När skämtet tar ordet vid vänskapens bord
med fingret åt glaset, som dofta,
så drick och var glad: På vår sorgliga jord
man gläder sig aldrig för ofta.
En blomma är glädjen: Idag slår hon ut,
i morgon förvisssnar hon redan.
Just nu då du kan, hav en lycklig minut
och tänk på den kommande sedan.

Vem drog ej en suck över tidernas lopp?
Dock sitt ej och dröm på kalaset!
Här lev i sekunden, och hela ditt hopp
se fyllas och tömmas - i glaset!
Här sörj blott för glaset: Om fullt, så tömt ut,
om tomt, så försänd det att fyllas,
och minns, att det sköna och goda förut,
sen glädjen och nöjet må hyllas.
Ty ägne vi först åt värdinnan en skål,
vad vore vår fröjd utan henne?
Sen prise vi värden och särskilt hans bål
vad vore vårt mod utan denne
Dem både förene ett glas och en sång
de själve så skönt sig förente.
Men druvornas myrten blev skapt på en gång
vem ser ej vad himmelen mente?
F.M. Franzén

O, gamla klang, s. 18
Efter "O alte Burschenherrlichkeit" av Eugen Höfling (1825);

C-dur, c

O, gamla klang och jubeltid
ditt minne skall förbliva,
och än åt livets bistra strid
ett rosigt skimmer giva.
Snart tystnar allt vår yra skämt,
vår sång blir stum, vår glam förstämt;
o, Jerum, Jerum, Jerum,
o, quae mutatio rerum.

Var äro de som kunde allt
blott ej sin ära svika,
som voro män av äkta halt
och världens herrar lika?
De drogo bort från vin och sång
till vardagslivets tråk och tvång;
o, Jerum, Jerum, Jerum,
o, quae mutatio rerum.

Filosofier:

Den ene vetenskap och vett
in i scholares mängder,

Jurister:

den andre i sitt anlets svett
på paragrafer vränger,

Teologer:

en plåstrar själen som är skral,

Medicinare:

en lappar hop dess trasiga fodral,
o, Jerum...
Men hjärtat i en sann student
kan ingen tid förfrysa.
Den glädjeeld, som där han tänt,
hans hela liv skall lysa.
Det gamla skalet brustit har
men kärnan finnes frisk dock kvar,
och vad han än må mista,
den skall dock aldrig brista!

Så sluten, bröder, fast vår krets
till glädjens värn och ära.
Trots allt vi tryggt och väl tillfreds
vår vänskap trohet svära.
Lyft bägarn högt och klinga, vän!
De gamla gudar leva än
bland skålar och pokaler,
bland skålar och pokaler.
Översatt och bearbetad av August Lindh ca 1907.

Bilaga 2: sånger vid sittning 2: Värmlands nations Ärtmiddag

Sidnumren avser *Värmlands nations sångbok*.

Helan går, s. 49
Helan går, sjung hopp
faderallanlallan lej.
Helan går, sjung hopp
faderallan lej.
Och den som inte helan trår
han heller inte halvan får.
Helan går -
Sjung hopp faderallan lej!

De värmländska brukstraditioner, s.21
Melodi: Tre trallande jäntor

De värmländska brukstraditioner
dem vårda vi alla minsann.
Vi har våra bruk och patroner
och supen den tar vi iblann...

En värmlandspôjk han kan
ta supen som en man,
så glupen
den supen
i strupen den försvann.
Och mera vill han ha,
kan ej för möcke' ta.
En värmlandspôjk blir aldrig full,
nej, han blir bare gla'!

*A. Kamp
S. Häggmark*

Sjögen, s. 49
Melodi: Raskens trall

När jag kom hem från sjögen
så tog jag mig en knôrr
för klära di va blöte
men strupen den va tôrr.
II: Å då tänkte jag som så:
Dä ä bäst å blöte på
för strupen tórkar fortare
än klära ändå. :II

Måsen, s. 58
Melodi: När månen vandrar

Det satt en mäs på en klyvarbom,
och tom i krävan var kräket.
Och tungan lädde vid skepparns gom,
där han satt uti bleket.
”Jag vill ha sill!” hördes måsen rope,
och skepparn svarte: ”Jag vill ha OP,
om blott jag får, om blott jag får.”

Nu lyfter Måsen från klyvarbom,
och vinden spelar i tågen.
OP:n svalkat har skepparns gom.
Jag önskar blott att jag såg' en.
Så nöjd och lycklig den arme saten,
han sätter storsegel den krabaten.
Till sjöss han far, och halvan tar.

Jag har aldrig vatt på snusen, s. 69.
Melodi: Melodi: O, hur saligt att få vandra

Jag har aldrig vatt på snusen,
aldrig rökta en cigarr, halleluja!
Mina dygder äro tusen,
inga syndiga laster jag har.
Jag har aldrig sett nå't naket,
inte ens ett litet nyfött barn.
Mina blickar går mot taket,
därmed undgår jag frestarens garn.

Halleluja, halleluja ...

Bacchus spelar på gitarren.
Satan spelar på sitt handklaver.
Alla djävlar dansar tango.
Säg, vad kan man väl önska sig mer?

Jo, att alla bäckar vore brännvin,
Fyrisån var fylld med bayerskt öl,
konjak i varenda rännsten
och punsch i varendaste pöll!

Och mera öl, och mera öl ...

Om cykling, s. 52
Melodi: Väva vadmal

Man cyklar för lite.
Man röker för mycket.
Och man är fäsen så liberal
när det gäller maten och spriten.
Jag borde ha slutat för länge sedan,
men denna sup är så liten.
Vad tjänar att hyckla?
Tids nog får man cykla.

Man badar för lite.
Man röker för mycket.
Och man är fäsen så liberal
när det gäller maten och spriten.
Jag borde ha slutat för länge sedan,
men denna sup är så liten.
Det kan inte skada.
Tids nog får man bada.

Värmländska strupar, s. 63
Melodi: Vårvindar friska

Snagt:
Värmländska strupar väsa och viska:
”Finns det någon bot mot torkan vi har?”
Kryddade supar finna ej vila,
förr'n ner i magen störtvägen far.

Starkt:
Vakna, min stämman, vakna och sjung.
Stämbanden smörjes, natten är ung.
Värmländska strupar, suparna glupar.
Rösten blir stark och klar.
D. Nyholm

Tucks punschvisa, s. 107

Melodi: Jag fångade en räv en dag

Jag hällde upp en punsch en dag
och punschen den var frusen.
Men jag blev varm i buk och tarm
och knoppen blev på susen.
Åh, vad man kan bli glad
av punschen ljuv och sval.
Så nu vill jag ha en till
och lyckan blir total.
Punschen kommer, s. 107

Melodi: Änkevalsens ur Glada Änkan

Punschen kommer,
punschen kommer
ljuv och sval.
Glasen imma,
röster stimma
i vår sal.
Skål för glada minnen!
Skål för varje vår!
Inga sorger finnas mer
när punsch vi får.

Fredmans sång nr 21, s. 176

Så lunkar vi så småningom
från Bacchi buller och tumult,
när döden ropar: -Granne kom,
ditt timglas är nu fullt.
Du gubbe fäll din krycka ner,
och du, du yngling, lyd min lag,
den skönsta nymf som åt dig ler
inunder armen tag.
Tycker du att graven är för djup,
nå välan så tag dig då en sup,
tag dig sen dito en, dito två, dito tre,
så dör du nöjdare.

Säg är du nöjd, min granne säg,
så prisa värden nu till slut;
om vi ha en och samma väg,
så följoms åt; drick ut.
Men först med vinet rött och vitt
för vår värdinna bugom oss,
och halkom sen i graven fritt,
vid aftonstjärnans bloss.
Tycker du ...

C.M. Bellman

Tänk om jag hade, s. 80

Melodi: Hej, tomtegubbar

Tänk om jag hade lilla nubben
på ett snöre i halsen.
Tänk om jag hade lilla nubben
på ett snöre i halsen.
Jag skulle dra den upp och ner
så att den kändes som många fler.

Tänk om jag hade lilla nubben
på ett snöre i halsen.

O, gamla klang, s. 44
Melodi: O alte Burschenherrlichkeit
I vers tre sjungar alla allt men man ställer sig upp fackultetsvis

O, gamla klang och jubeltid,
ditt minne skall förbliva
och än åt livets bistra strid
ett rosigt skimmer giva.
Snart tystnar allt vår yra skämt,
vår sång blir stum, vårt glam förstämt.
O, Jerum, Jerum, Jerum,
o, quae mutatio rerum.

Var äro de, som kunde allt,
blott ej sin ära svika,
som voro män av äkta halt
och världens herrar lika?
De drogo bort från vin och sång
till vardagslivets tråk och tvång.
O, Jerum, Jerum, Jerum,
o, quae mutatio rerum.

Filosof:

Den ene vetenskap och vett
in i scholares mängder,

Jurister:

Den andre i sitt anletes svett
på paragrafer vränger.

Teologer:

En plästrar själen som är skral,

Medicinare:

en lappar hop dess trasiga fodral,

O, Jerum, Jerum, Jerum
o, quae, mutatio rerum.

Men hjärtat i en sann student
kan ingen tid förfrysa.
Den glädjeeld, som där han tänt,
hans hela liv skall lysa.
Det gamla skalet brustit har,
men *kärnan* finnes frisk dock kvar,
och vad han än må mista,
den skall dock aldrig brista.

Så slutet, bröder, fast vår krets
till glädjens värn och ära!
Trots allt vi tryggt och väl tillfreds
vår vänskap trohet svära.
Lyft bägarn högt och klinga, vän!
De gamla gudar leva än
bland skålar och pokaler,
bland skålar och pokaler.

A. Lindb

Värmlandsvisan, s. 19

Ack, Värmeland, du sköna, du härliga land,
du krona bland Svea rikets länder!
Och komme jag än mitt i det förlovade land,
till Värmland jag ändock återvänder.
II: Ja, där vill jag leva, ja, där vill jag dö.
Om en gång ifrån Värmland jag tager mig en mö
så vet jag att aldrig jag mig ångrar. :II

I Värmland är lustigt att leva och bo;
det landet jag prisar så gärna.
Där klappar det hjärtan med heder och tro
så fasta som bergenas kärna.
II: Och var och en svensk uti Svea rikets land,
som kommer att gästa vid Klarälvens strand,
han finner blott bröder och systrar. :II

I Värmeland - ja där vill jag bygga och bo,
med enklaste lycka förnöjder.
Dess dalar och skog ge mig tystnadens ro,
och luften är frisk på dess höjder.
II: Och forsarna sjunga sin ljuvliga sång -
vid den vill jag somna så stilla en gång
och vila i värmländska jorden. :II

A. Fryxell
F.A. Dahlgren

Bilaga 3: sånger vid sittning 3: Östgöta nations Gåsbal

Sidnumren avser sånghäftet *Gåsbal 2016-11-19 Å Östgöta Nation*, sista sången undantaget.

Östgötasången, s. 1
Text: Sten Granlund
Musik: Gunnar Norlén

Så grant står Östergyllen i sommarfager prakt
och skördarna, de gyllene, de bölja
Väl hundra vita kyrktorn på slätten hålla vakt,
längs insjöstrand, som glittervågor skölja
Ej finns en nejd så härlig, så solig som vår bygd
där gamla minnen sova i gröna björkars skygd
vårt barndomshem, vårt fagra Östergyllen!

Hör skogen susar sägner från forntids dunkla natt
ty här bröts tidigt bygd av våra fäder/mödrar
som, raka uti ryggen, var herre/kvinna för sin hatt
ej väjde fejt för storm och hårda väder
I deras öppna sinne ej någon falskhet sov
Vi äro fädren/mödrar lika, Östgötar, gudskelov!
Och vårt du är, du fagra Östergyllen!

När vårdkaseldar brunno, ej tröto män/kvinnor
med svärd
till hemmets värn vid slätter och i skogar
Nu väntas nya stordåd av sönerna/döttrarna som

gård
Så framåt då till kamp vid harv och plogar!
Må gyll'ne skördar vagga i gröna björkars skygd!
Ej finns en nejd så härlig, så solig som vår bygd,
vårt barndomshem, vårt fagra Östergyllen!

Helan går, s. 1
Melodi: Traditionell

Helan går,
Sjung hoppfaderallanlallanlej!
Helan går, sjung hoppfaderallalaj!
Och den som inte helan tar
Han heller inte halvan får
Helan går...
...sjung hoppfaderallanlej!

Om cykling, s. 3
Musik och text: Traditionell
Arr. Och svensk text: Povel Ramel, 1964

Man cyklar för lite, man röker för mycket.
och man är fasen så liberal
när det gäller maten och spriten
Jag borde ha slutat för länge sedan
men denna sup är så liten
Vad tjänar att hyckla?
Tids nog får man cykla!

Man badar för lite, man röker för mycket
och man är fasen så liberal
när det gäller maten och spriten
Jag borde ha slutat för länge sedan
men denna sup är så liten
Det kan inte skada,
Tids nog får man bada

Man sover för lite, man röker för mycket
och man är fasen så liberal
när det gäller maten och spriten
Jag borde slutat för längesedan
men denna sup är så liten
Njut var gudagåva,
Tids nog får man sova
Ja det vill jag lova!

Supa klockan över tolv, s. 4
Text & musik: Carl Michael Bellman, 1791
Fredmans sång nr 10, Då han supit över midnattstid

Supa klockan över tolv,
leva bland förryckta!
Jorden är mitt kammargolv,
solen är min lykta!
Jag bryr mig om ingenting,
blott att hjärnan löper kring,
löper kring, löper kring
löper kring, löper kring
intill dess hon domnar,
och jag fattig somnar.

I min farfars gamla rock

(hål uppå armbågen)
står jag bland en lustig flock,
super bara rågen,
tar mig ur de vackra krus
morgon-, middags-, aftonrus,
aftonrus, aftonrus
aftonrus, aftonrus
och så blir jag röder
som de äkta bröder

Men min strupe vill bli full,
tål ej denna torken
Guld ej annat är än mull
gubbar, ta ur korken!
Låtom oss i ro och fred
svälja sista klunken ned,
klunken ned, klunken ned
klunken ned, klunken ned
och oss sedan döda
i det våta röda

Risingevisan, s. 5

Melodi: Traditionell folkvisa

Text: Anders Fryxell & Fredrik August Dahlgren, 1822 [Sic!]

Ack, Östra Götaland och Finnespånga län
Ack, du är en krona för andra!
Inom dina gränser bo redelige män/kvinnor
Hvem vågar sig mot dig att klandra?
Du Risinge socken med frihet och dygd
Ack, du är min hemort och fädernebygd
Där jag hit till världen är födder

Glad såsom fågeln, s. 1

Text: Ida Eriksson och Linnea Nord Heitmann

Musik: Prins Gustaf

Glad såsom fågeln på silverfaten
hälsar jag hösten i friska natur'n,
gåsen i magen och kråset i munnen,
såsen på hakan och vin på mitt bröst
Se hur de silvrade faten de stå,
Gåsen upp på, gåsen upp på
Gladlynta gester och välgödda gäster,
Se hur de pustar, så byxorna stretar,
av gås och av krås, av sås och av gås
i det härliga gåsfettets glans!

Så lunka vi, s. 5

Text och musik: Carl Michael Bellman, 1791

*Fredmans sång nr 21, Under måltiden, varvid han ställer döden
under gästernas ögon*

Så lunkar vi så småningom
från Bacchi buller och tumult,
när döden ropar: Granne kom,
ditt timglas är nu fullt
Du, gubbe, fäll din krycka ner,
och du, du yngling, lyd min lag,
den skönsta nymf som åt dig ler
inunder armen tag
Tycker du att graven är för djup,
nå, välan, så tag dig då en sup,

tag dig se'n dito en, dito två, dito tre,
så dör du nöjdare!

Du vid din remmare och press,
rödbrusig och med hatt på sned,
snart skrider fram din likprocess
i några svarta led;
Och du som pratar där så stort,
med band och stjärnor på din rock,
ren snickarn kistan färdig gjort,
och hyvlar på dess lock.

Tycker du att graven...

Säg, är du nöjd, min granne, säg,
så prisa värden nu till slut
om vi ha en och samma väg
så följoms åt... Drink ut!
Men först med vinet, rött och vitt
för vår värdinna bugom oss,
och halkom sen i graven fritt,
vid aftonstjärnans bloss

Tycker du att graven...

Punschen kommer, s. 6
Text: Viktor Leon & Leo Stein
Svensk text: Lilly Värjare
Musik: Frans Lebar

:/: Punschen kommer, punschen kommer,
ljuv och sval
Glaser imma, röster stimma i vår sal
Skäl för glada minnen!
Skäl för varje vår!
Inga sorger finnas mer
när punsch vi får :/:

Gåsens önskan, s. 3
Melodi: När månen vandrar

Det sam en gås uti magens djup
och kackla runt uti bålen.
Han leta efter en redig sup
och måste ha alkoholen.
Jag vill ha mer hördes magen rope,
och gåsen svarte: Jag vill ha OP!
Om blott jag får,
om blott jag får!

O, gamla klang, s. 6
Melodi: O, alte Burschenherrlichkeit
Svensk text: August Lindb, 1921
Musik: Eugen Höfling, 1825

O, gamla klang och jubeltid
ditt minne skall förbliva
och än åt livets bistra strid
ett rosigt skimmer giva
Snart tystnar allt vår yra skämt
vår sång blir stum, vår glam förstämt
o, Jerum, Jerum, Jerum,

o, quae mutatio rerum!

Var äro de som kunde allt
blott ej sin ära svika
som voro män av äkta halt
och världens herrar lika?
De drogo bort från vin och sång
till vardagslivets tråk och tvång;
o, Jerum, Jerum, Jerum,
o, quae mutatio rerum!

Filosofen: Den ene vetenskap och vett
in i scholares mängder
Juristen: Den andre i sitt anlets svett
på paragrafer vränger
Teologen: En plåstrar själen som är skral
Medicinen: En lappar hop dess trasiga fodral
Alla: O, Jerum, Jerum, Jerum,
O, quae, mutatio rerum!

Men hjärtat i en sann student
kan ingen tid förfrysa
Den glädjeeld, som här han/hon tänt
hans/hennes hela liv skall lysa
Det gamla skalet brustit har
men kärnan finnes frisk dock kvar
och vad han/hon än må mista
den skall dock aldrig brista!

Så slutet, bröder/systrar, fast vår krets
till glädjens värn och ära!
Trots allt vi tryggt och väl tillfreds
vår vänskap trohet svära
Lyft bågarn högt och klinga, vän
de gamla gudar leva än
bland skålar och pokaler
bland skålar och pokaler!

Pärleporten, s. 57 i *Den Svenska Sångboken*

Psalm 235

TEXT Fredrik Arvid Bloom

MUSIK Alfred Dulin

G D7 G G7 C G Dsus D7

Som en här - lig gu - doms - käl - la, rik och mäk - tig, djup och stor,

5 G G/H C C/E G Am7 D7 G

är den kär - lek, nåd och san - ning, som i Je - su hjär - ta bor.

9 D G Em C G A7/E D

Han har öpp - nat pär - le - por - ten, så att jag kan kom - ma in.

13 G G/H C C/E G Am7 D7 G

Ge - nom blo - det har han frälst mig och be - va - rat mig som sin.